

ဝန်ရင်း
HEAD OF THE TRUNK

ဒဂုန်တိုက်

အလှူပေး ၂

ဒဂုံတာရာ၏ အမှာ

(က)

၁၉၉၉ က အလှဗေဒ စာအုပ်ထွက်ခဲ့သည်။ ယင်းစာအုပ်မှာ မူလကမုံရွေး စာအုပ်တိုက်မှ ထွက်မယ်စီစဉ်ထားရာ အနုပညာနှင့် စာပေဝေဖန်ရေး၊ နောက်ခံကား၊ စာပေဝေဖန်ရေးစသည်ဖြင့် အခမ်းကြီး သုံးခန်းခွဲထားသည်။ ယင်းအခန်းကြီးများဖြင့် ခွဲထားသည့် စာအုပ်ကို ပထမ ဒုတိယ (၁) (၂) စသည်ဖြင့် ခွဲခြားသတ်မှတ်၍ ထုတ်ဝေရန် မဟုတ်ပေ။ သို့သော် အကြောင်းကြောင်းကြောင့် မုံရွေးစာပေမှ မထုတ်ဝေဖြစ်ဘဲ နောက်တစ်ဆင့်ကူးကာ တခြားနေရာမှ ထုတ်ဝေ ဖြစ်သွားသည်။

ထိုအခါက ကျွန်တော်သည် ရန်ကုန်တွင် မရှိ။ အောင်ပန်းတွင် ရောက်ရှိနေသော အချိန်ဖြစ်သည်။ ကျွန်တော်က အတွဲများ ခွဲခြား၍ ထုတ်ရန် မဟုတ်ဘဲ တစ်အုပ်တည်းနှင့် ထုတ်ဝေရန် အစီအစဉ်မှာ ပျက်ပြားသွားသည်။ မည်သို့ စာအုပ်များ ခွဲခြားထုတ်ဝေရမည်ကို ကျွန်တော့်ကိုမေးမြန်းခြင်း မပြုဘဲ သူတို့၏ အစီအစဉ်ဖြင့် ထုတ်ဝေလိုက်သည်ကိုစာအုပ်ထွက်မှ တွေ့ရှိရသည်။ စာမူခ စသည်တို့ကိုလည်း ကျွန်တော်နှင့်ပြောဆိုခြင်း မရှိခဲ့ပေ။ စာမူခ စသည်တို့ကိုလည်း ကျွန်တော်နှင့် ပြောဆိုခြင်း မရှိခဲ့ပေ။ ယင်းအလှဗေဒ စာအုပ်သည် ကျွန်တော် စီစဉ်ထားသည့်အတိုင်း မဟုတ်ဘဲ ထွက်ပေါ်လာခြင်း ဖြစ်သည်ကို စာဖတ်သူများ သိစေလိုသည်။ စာမူများ ကျန်ရှိနေသည်။ ထို့ကြောင့် ယခု အလှဗေဒ (၂) အဖြစ် ထုတ်ဝေလိုက်ရပေသည်။

(ခ)

ယခု ဆုစာပေမှ ထုတ်ဝေသော အလှဗေဒသည် ကျွန်တော်၏ အစီအစဉ်တိုင်း ထုတ်ဝေလိုက်သော စာအုပ်ဖြစ်သည်။ ကျွန်တော်သည်စာပေရေးရာ စာအုပ်များ ထုတ်ဝေလိုက်သောအခါ အဘိုးကြီး အခန်းငယ်စသည်ဖြင့် ခွဲခြားကာ ဘာသာရပ်များကို မိမိအစီအစဉ်အတိုင်း သတ်မှတ်၍ ထားခဲ့သည်။ ပထမဦးဆုံး ထုတ်ဝေသော စာပေသဘောတရား စာအုပ်မှာ ‘စာပေသဘောတရား၊ စာပေဝေဖန်ရေး၊ စာပေလှုပ်ရှားမှု’ ဟူ၍ ဖြစ်သည်။ ၁၉၆၇ က နံ့သာစာပေမှ ပထမနှိပ်ခြင်း ထုတ်ဝေသည်။ စာမျက်နှာ ၇၄၄ ဖြစ်သည်။ စာပေရေးရာ လေ့လာသူများအဖို့၊ စာပေမွေ့သူတို့အဖို့ စာပေအတွေးအခေါ်ကို ချောချောမောမော ရရှိနိုင်ရန်အတွက် ယင်းသို့စာပေ သဘောတရား၊ စာပေဝေဖန်ရေး စသည့် လှုပ်ရှားမှု အစဉ်အတိုင်းစီစဉ်ထားခြင်း ဖြစ်သည်။ အကြောင်းမဲ့ မဟုတ်ပေ။

ထို့နောက် ‘စာလုံး၊ ဆေးစက်၊ စောင်းကြိုးနှင့် ကတ္တီပါကားလိပ်’ ဟူသော အမည်ဖြင့် ၁၉၇၄ က ဂုဏ်ထူးစာအုပ်တိုက်မှ ထုတ်ဝေသည်။ ယင်းစာအုပ်တွင်ကား စာပေသာမကဘဲ ပန်းချီ ဂီတ ရုပ်ရှင် သဘင်စသည်ဖြင့် အခြားသော ဘာသာရပ်များကို စု၍ ဖော်ပြထားသော စာစုဖြစ်သည်။ ထို့နောက် ၁၉၇၄ အောက်တိုဘာတွင် ‘သဇင်သင်းပျံတော့’ အမည်ဖြင့် ယင်းကဲ့သို့ စာပေ ဂီတ ပန်းချီ ရုပ်ရှင် သဘင် ဘာသာရပ်များပါသော စာအုပ်ကို ဂုဏ်ထူးတိုက်မှ ထုတ်ဝေခဲ့ရာ ကျွန်တော် မဂ္ဂဇင်းများတွင် ရေးသားခဲ့သော ဆောင်းပါးများကို စုထားသည့် စာပေါင်းချုပ်ဖြစ်သည်။ ယင်းဘာသာရပ်တို့သည်လည်း ယခုအလှဗေဒနှင့် ဆက်သွယ်နေသော ဘာသာရပ်များ ဖြစ်ကြပေသည်။

အနုပညာနှင့် စာပေသဘောတရားရေး အခန်းကြီးတွင် သဘောတရားသက်သက်ကိုသာ တင်ပြထားသည်။ နောက်ခံကားတွင်ကား ကျွန်တော်၏ စာပေအတွေ့အကြုံ၊ အနုပညာအတွေ့ အကြုံဖြစ်သော ဂီတ ပန်းချီ အတွေ့အကြုံတို့ ပါဝင်သည်။ ယင်းနောက်ခံကားမှာ အနုပညာ စာပေသဘောတရား အလှဗေဒ သဘောတရားကို နားလည်နိုင်ရန်အတွက် အထောက်အကူပြုသော

ရေးသားချက်များ ဖြစ်သည်။ အနုပညာနှင့် စာပေဝေဖန်ရေး အခန်းကြီးတွင်ကား ကျွန်တော်၏ အနုပညာနှင့် စာပေရေးရာ ဝေဖန်ချက်၊ အကဲဖြတ်ချက်ကို ဖော်ပြထားသည်။ ထို့ကြောင့် အခန်းကြီး အခန်းငယ် ခွဲခြား၍ ဖော်ပြခြင်းကို ယင်းအလှဗေဒ ဘာသာရပ် သို့မဟုတ် စာပေဗေဒ ဘာသာရပ်များကို လွယ်ကူချောမွေ့စွာ နားလည်နိုင်ရန်အတွက် ပြုလုပ်ထားခြင်း ဖြစ်သည်ကို ဖော်ပြလိုပေသည်။

စာပေဝေဖန်ရေးသည် စာပေလှုပ်ရှားမှုနှင့် ဆက်စပ်နေပြန်သည်။

စာပေသမိုင်းခေတ် တစ်ခေတ်က လိုအပ်သော စာပေလှုပ်ရှားမှု ဖြစ်ပေါ်ရာ စာပေဝေဖန်ရေးက အကျိုးပြုပြန်သည်။ ယင်းသို့လျှင် စာပေ သဘောတရား၊ စာပေဝေဖန်ရေး စာပေလှုပ်ရှားမှုတို့သည် ဆက်စပ်နေကြပေသည်။

(ဂ)

ယခုအလှဗေဒမှာ စာပေဘာသာရပ်တစ်ခုအတွက်သာ မဟုတ်ဘဲ အနုပညာများ ဖြစ်ကြသော ပန်းချီ၊ ဂီတ၊ ရုပ်ရှင်၊ သဘင် စသောဘာသာရပ်များ၏ အလှဗေဒ ဖြစ်သည်။ စာပေတစ်ရပ်အတွက် အလှဗေဒသာ မဟုတ်ပေ။ အလှဗေဒဘာသာရပ်တွင် ရသစာပေအလှ၊ ဂီတ၏ အလှ၊ ပန်းချီအလှ၊ ရုပ်ရှင်သဘင်တို့၏ အလှစသော အလှ ဘာသာရပ်များနှင့်လည်း ပါဝင်သက်ဆိုင်ပေသည်။

ကျွန်တော့်တွင် ဝတ္ထု ကဗျာ စသော ရသစာပေသာ မဟုတ်။ ဂီတ၊ ပန်းချီစသော အနုပညာ အတွေ့အကြုံများလည်း နည်းနည်းပါးပါးစီရှိထားသည်။ ထို့ကြောင့် အလှဗေဒ သဘောတရားသည် အနုပညာရပ်များနှင့် သက်ဆိုင်သည်ဟုဆိုခြင်း ဖြစ်သည်။ ပန်းချီကား နည်းနည်းပါးပါး ရေးဖူးသည်။ စန္ဒယား နည်းနည်းပါးပါး တီးခတ်ဖူးသည်။ ယင်းအနုပညာ အတွေ့အကြုံများကို

နောက်ခံကားတွင် ထည့်သွင်းထားသည်။ အနုပညာနှင့် စာပေဝေဖန်ရေးတွင်
ဝေဖန်ရေးများကို ထည့်သွင်းထားသည်။ အလှဗေဒ စာအုပ်သည် ရသစာပေဖန်တီး
ဖွဲ့နွဲ့သူတို့အတွက်သာ မဟုတ် ဂီတ၊ ပန်းချီစာပေကို ခံစားသောသူများအတွက်လည်း
ယူနိုင်သည်။ ထို့ကြောင့် အနုပညာနှင့်ဆိုင်ရာ သဘောတရားရေးရာ ဝေါဟာရများ
နည်းနိုင်သမျှ နည်းအောင် အများသူတို့ ဖတ်ရှုနိုင်အောင် ရေးသားထားသည်။
စာဖတ်သူတို့သည် ရသစာပေ၊ အလှစာပေ၊ ပန်းချီ၊ ရုပ်ရှင် သဘင်တို့၏
သိပ္ပံပညာဘက်သာမက ဆန်းသစ်တီထွင်မှု အနုပညာဘက်တို့ကိုပါ
နားလည်သိရှိမည်ဆိုလျှင် စာရေးသူသည် ကျေနပ်ရပေသည်။

ဒဂုန်တာရာ

၁၂၊ ၃၊ ၁၂

သာမိုင်းခမ်း

*

အခန်း (၁)

စာပေဝေဖန်ရေး

ကမ္ဘာ့စာပေနှင့် မြန်မာ့ဂန္ထဝင်

၁၉၄၉ မြန်မာဝတ္ထုများ

ဘာကြောင့် သာပေဗိမာန်ဆု မပေးသလဲ

ရေခတ်ရေလှိုင်းနှင့် စာပေ

တော်လှန်ရေးနှင့် သရုပ်ဖော်စာပေ အခန်းပြဿနာ

အမျိုးသားလွတ်မြောက်ရေးနှင့် စာပေဝေဖန်ရေး

သမိုင်းအတွေ့အကြုံနှင့် စာပေဝေဖန်ရေး

လမ်းဆုံလမ်းခွဲဆီသို့ ပြန်လည်ကြည့်ရှုခြင်း

အယ်ဒီတာနှင့် ဝေဖန်ရေးအမြင်

စာအုပ်ဈေးကွက်နှင့် စာဖတ်ပရိသတ်

စာပေသမိုင်းခေတ်နှင့် ပြည်သူ့ပညာရေးစနစ်

* * *

ကမ္ဘာ့စာပေနှင့် မြန်မာ့ဂန္ထဝင်

(၁)

သဘာဝ သည် ကမ္ဘာကြီးအားပြုပြင်သည်။ သူသည် ကမ္ဘာကြီး၏ တစ်စိတ်တစ်ပိုင်း တစ်ဒေသ ဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် သဘာဝ သည် လူအား ပြုပြင်သည်။

ဤ ပုံသုပထဝီမြေပေါ်တွင် အတ္တဝါနှင့်ကန္တာစိမ့်စမ်း အိုင်ကမ်းမြစ်ပြင်၊ တောတစ်ခွင် တောင်တစ်ခွင် သစ်ပင်ပန်းပင် စသော အဝိညာဏက ဝတ္ထုများမှ သဘာဝ ပြုပြင်တန်ဆင်သော ပစ္စည်း ဖြစ်လေ၏။ ကောင်းကင်၊ နေ၊ လ၊ နက္ခတ်၊ တာရာတို့အောက်၌ လောကကြီးသည် ဖြစ်ထွန်းနေ၏။ သဘာဝ ကို ကြုံ၍ ကူညီပြုပြင်သော သဘာဝ ဓာတ်ကြီး လေးခုရှိ၏။ ထိုလေးခုမှာ ရေ၊ မြေ၊ လေ၊ မီးတို့ ဖြစ်လေသည်။ သူတို့၏ လှုပ်ရှားသွားလာမှုကြောင့် ရာသီဥတုသည် ဖြစ်ပေါ်လာ၏။ နေသွားရာ လမ်းကြောင်းတွင် ကျရောက်သော တိုင်းပြည်သည်အပူပိုင်း ဒေသဖြစ်၍ နေသွားရာ လမ်းကြောင်းနှင့် ဝေးသော တိုင်းပြည်တို့သည် အအေးပိုင်းဒေသ ဖြစ်လာ၏။ လေသည် ပင်လယ်ကို ဖြတ်လာရသောကြောင့် ရေခိုးရေငွေ့ဖြစ်ကာ အပေါ်သို့ တက်၍ တစ်ဖန် အောက်သို့ပြန်ကျသောအခါ မိုးပေါက်အဖြစ်ဖြင့် ရွာချ၏။ မိုးရေအဖြစ် မပြောင်းလဲနိုင်သော သဘာဝ အင်္ဂါ ချို့ယွင်းနေလျှင် မိုးမရွာ၊ ဘုရင်မင်းကျင့်တရားနှင့် မညီသောကြောင့် မဟုတ်။ မိဖုရားကြီး လော်လီဖော်ပြားသောကြောင့်လည်း မဟုတ်ပေ။ မြေအောက်အတွင်း၌

အပူဆိုင်ချော်မြုပ်များ ပွက်ဆူလျက် ရှိလေရာ၊ ပါးလွှာသောမြေပြင်နှင့် တွေ့လျှင် ရုန်းကန်သောကမ္ဘာမြေသည် လှုပ်ရှား၏။ မြေငလျင်လှုပ်သည်ဟု အသိအမှတ်ပြုကြသည်။ မင်းလောင်း ပဋိသန္ဓေတည်သောကြောင့် မဟုတ်။ ပြည်ပျက်မည့် နိမိတ်လည်း မဟုတ်ပေ။

ထက်ကောင်းကင် လျှပ်စစ်တိမ်တိုက် မိုးသားထဲ၌ အဖိုနှင့်အမ ဓာတ်များ ထိတွေ့ခြင်း ပျို့အန်သွားလာခြင်းကြောင့် မိုးခြိမ်းခြင်း မိုးကြိုးပစ်ခြင်းများ ဖြစ်ပေါ်လာ၏။ သိကြားနှင့် အသူရာ စစ်ပြိုင်ခြင်း မဟုတ်။ မကောင်းသူကို အပြစ်ပေးလို၍ သိကြားမင်း ဝရဇိန်လက်နက်ဖြင့် ပစ်ခွင်းခြင်းလည်း မဟုတ်ပေ။

မိုးရေ မြောက်မြားစွာ ရသော အရပ်တွင် ကြွံ့ခိုင်ထွားပျိုသော သစ်ပင်အကြီးစားကြီးများ ပေါက်ရောက်သည်။ မိုးရေအလျှင်း မရသောလွင်ပြင်သည် သဲကန္တာရကြီးတင် အမြဲလိုလိုပင် ကုလားအုတ်ဖြင့် ဖြတ်သန်းသွားလာနေရသော အာရပ်လူမျိုးတို့သည် ညအချိန် စတည်းချချိန်၊ ကြယ်တာရာတို့ကိုသာ ကြည့်မြင်နေရသောကြောင့် နက္ခတ်သျှတ္တရပညာတို့၌ ကောင်းစွာ တတ်မြောက်ကြ၏။ ပါရမီပါ၍ မဟုတ်ပေ။ အတ္တလန္တိတ်သမုဒ္ဒရာ ရေပိုင်းလျက်၊ ကျွန်းမြေပင်လယ်စပ်တွင် ပေါက်ဖွားကြရသော ဗြိတိသျှလူမျိုးတို့သည် ရေကြောင်းဘက်၌ ကျွမ်းကျင်ကြ၏။ သူတို့သည် ရေကြောင်းစစ်ပွဲ နွဲ့လေသမျှတို့၌ အောင်မြင်သည်သာများ၏။ ဘုန်းကံကြီး၍ မဟုတ်ပေ။ အအေးပိုင်း၌ ရှိသော ဥရောပ အမေရိကတိုင်းပြည်တွင် လောကဓာတ်ပညာထွန်းကား၏။ တီထွင်ကြံစည်၍ အောင်မြင်မှုများ မကြာခဏ တွေ့ရ၏။ ထူးချွန်ဉာဏ်ရှိ၍ မဟုတ်ပေ။ အေးသောအခါ၌ လူတို့သည် တီထွင်ချင်သောစိတ် ရှိသည်။ ပေါ်ပေါက်၏။ လုပ်ချင် ကိုင်ချင်၏။ ဖျတ်လတ်၍ စိတ်ရှည်၏။ ကိုယ်လက် လှုပ်ရှားချင်၏။ ထို့ကြောင့် လောကဓာတ်ပညာသည် အအေးပိုင်းဒေသတွင် ထွန်းကားခဲ့လေသည်။ နေပူသည့်အခါ လူတို့၏ စိတ်သည် ထိုင်းမှိုင်းလေ၏။ စိတ်တို၏။ မလုပ်ချင် မကိုင်ချင် ကိုယ်လက်လှုပ်ရှားခြင်းကို

ညည်းငွေ၏။ ထို့ကြောင့်ပင် အပူပိုင်းဒေသတွင် လောကဓာတ်

ပညာများ၊ ကြံစည်တီထွင်မှုများ ထွန်းကားသည်ဟု မကြားရ။

ကြံစည်တီထွင်လိုသော ဝီရိယဉာဏ် နည်းပါးသည့်အတွက် အပူပိုင်းဒေသတွင် မယဉ်ကျေးသော လူရိုင်းများ ယနေ့တိုင် ရှိသည်ကို တွေ့ရလေ၏။ ဤကား အတွင်းစိတ်၏ ပြုပြင်ပုံများ ဖြစ်၏။ အပြင်အသွင်တွင်လည်း သဘာဝ သည် ပြုပြင်၏။ အေးသောနိုင်ငံတွင် လူတို့၏ အသားအရေ ဖြူ၏။ အပူရှိန်ကို ကောင်းစွာ ခံစားရသောကြောင့်ဖြစ်၏။ တောက်လောင်၍ နေသော နေမင်းအောက် အပူပိုင်းဒေသရှိ လူများကား အသားမည်း လူမျိုးများ ဖြစ်လေသည်။

မှန်သည်။ သဘာဝ သည် လူအား ပြုပြင်၏။

(၂)

ကမ္ဘာကြီး ဖြစ်ခါစက လူတွေသည် တိရစ္ဆာန်နှင့် ဘာမျှ မခြားချေ။

နောက် လူတို့သည် ဇာတိပါလာသော သဘာဝ တွေကို ကျော်လွန်ပုန်ကန်၍ တိုးတက်မှုကို ရှာကြ၏။ ဇာတိကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်ကို အသုံးပြု၍ စဉ်းစားကြ၏။ ကျောက်ဂူလိုက်ထဲတွင် နေခြင်းမှ အမိုးအကာဆောက်လုပ်၍ လာကြ၏။ ထို့ထက် တိုးတက်၍ ပန်းပုပန်းရန် ဗိသုကာ အတတ်ဖြင့် အဆောက်အဦများကို လှပအောင် တန်ဆာဆင်ကြ၏။ လှေငယ်ကိုထွင်း၍ တက်ဖြင့် လှော်ရာမှ ပျဉ်စပ်၍ ရွက်ဖြင့် လွင့်လာကြ၏။ နောက်တစ်ထစ်တက်၍ စက်ယန္တရား၊ ရေနွေငွေ့ဓာတ်အားဖြင့် သွားကြ၏။ ကျောက်ခေတ်ပြီးမှ အဆင့်ဆင့်တက်၍ လျှပ်စစ်မီးသို့ တိုးတက်လာ၏။ ကျောက်တုံးကို ချိုးဖဲ့ထုခွဲ၍ လက်နက် ကိရိယာ လုပ်ရာမှ သံကြေးဖြင့် ထွင်ကြ၏။ ဓားလှံလေးမြားမှ တစ်ဖန် သေနတ်အမြောက်မိုးဓာတ်ငွေ့ စသည်တို့ တိုးတက်မှုများ ရှိပေသည်။ အစက အက္ခရာ သင်္ကေတများ မရှိပေ။ နောက်သူတို့သည် ရေးသားလိုစိတ် ပြင်းပြသည်အတွက် အီဂျစ်ပြည်က စ၍ အက္ခရာ အမှတ်အသား

သင်္ကေတဖြစ် ပေါ်လာသည်။ ဓမ္မသတ်များ ရာဇဝင်များ ကမ္မည်းတင် ထိုးခဲ့ကြ၏ ။
ထို့ထက် တိုးတက်၍ ပရမတ်တရား၊ အဘိဓမ္မာတရားကို ရေးကြ၏ ။ စာပေဘက်
ဗိသုကာအစရှိသော လက်မှုပညာ၊ သုခုမ ပညာဘက်တို့တွင် တစ်ဆင့်ထက်တစ်ဆင့်
တိုးတက်လာသည်ကို ယဉ်ကျေးမှုဟု အသိအမှတ်ပြုလာကြ၏ ။ ထိုနှစ်ပေါင်း
ငါးထောင်ကျော် လောက်က အီဂျစ်ပြည်၊ ဘေဘီလုံပြည်၊ ဂရိပြည်၊ ပါရှားပြည်
ယဉ်ကျေးမှုများ၊ တရုတ်ပြည် ယဉ်ကျေးမှုများသည် ကမ္ဘာအား ပျံ့နှံ့စေ၏ ။
အရှေ့တိုင်း၊ အနောက်တိုင်းတို့တွင် ယဉ်ကျေး၍ လာသည်။ တိုးတက်၍ လာသည်။
ထိုအခါက အနေရိကပြည်၊ ဩစတေးလီးယားတို့မှာ မရှိသေး။ ကမ္ဘာကြီးမှာ သီးသန့်
ခွဲခြား၍ နေသကဲ့သို့နေခဲ့၏ ။ ကျွန်ုပ်တို့ မြန်မာပြည် ဆိုသည်မှာလည်း
မပေါ်ပေါက်သေးချေ။ အိန္ဒိယပြည်ကား အသိအမှတ်ပြုခြင်းခံခဲ့ရလေပြီ။

(၃)

မြန်မာလူမျိုးဟူ၍ မယ်မယ်ရရ ပေါ်လာသည်မှာ နှစ်ပေါင်းထောင့်
ငါးရာလောက်သာ ရှိသေးသည်။

မြန်မာမင်းကား အိန္ဒိယတိုင်း သာကီဝင်တို့၏ အဆက်အနွယ်ဖြစ်၏ ။
မြန်မာလူမျိုးသည် တိဗက်ပြည် မောင်းဂွတ်မှ ဆင်းသက်ခဲ့၏ ။ ထိုအခါစာပေ
အက္ခရာပြု ဘာသာဖြစ်ပေသည်။ ပုဂံခေတ်၌ မြန်မာယဉ်ကျေးမှုသည်
တိုးတက်သည်ဟု ရာဇဝင်ဆရာတို့ ရေးကြ၏ ။ သို့ရာတွင် ကိုယ်ပိုင်
မြန်မာယဉ်ကျေးမှုအစစ် မဟုတ်ချေ။ စာပေဘက်ကကြည့်မည်ဆိုလျှင်
မြန်မာစာပေသည် ဗုဒ္ဓဝစနနှင့် ရာဇဝင်ကျောက်စာတို့သာ ဖြစ်သည်ကို တွေ့ရ၏ ။
မိန်းမတိုင်းမှ ဗုဒ္ဓဝစနစာပေ မြန်မာပြည်တို့ အမြောက်အမြား ရောက်လာ၏ ။
ဗုဒ္ဓသည် ဗုဒ္ဓဘာသာကို စတင်ဟောပြောရာ၌ မဂဇာသာ၊ သက္ကဋဘာသာဖြင့်
ရေးမှတ်ထားခဲ့လေရာ မြန်မာပြည်သို့ ရှင်မဟာဗုဒ္ဓဃောသ ပိဋကတ်စာပေကို

ယူဆောင်လာရာ၌ သီဟိုဠ် အက္ခရာမှ မဂဇာသာ အက္ခရာဖြင့် ပြန်ဆိုခြင်း ဖြစ်လေသည်။ မဂဓမှ ပါဠိသို့ ကူးပြောင်းရလေသည်။ ထိုအခါက မြန်မာပြည်တွင်သုံးစွဲကြသော ကမ္ဗည်းစာများမှာ ပါဠိ၊ သင်္သကရိုက်ဘာသာများ ဖြစ်လေသည်။ ထိုဘာသာတို့မှာ မြန်မာဘာသာသို့ ဆင်းသက်ခဲ့လေသည်။ သင်္သကရိုက်ဘာသာကိုမှ တကောင်းပြည် ကောင်းစားစဉ်က သုံးစွဲခဲ့ကြသည်။ ပါဠိရိပ်၊ သက္ကဋရိပ် မကင်းသော မြန်မာစာပေ၏ တိုးတက်မှုတွင်လည်း ပါဠိစာပေသည် လိုက်၍ နေပြန်လေ၏ ။

ခေတ်ဂန္ထဝင်ကိုလှန်လှောကြည့်ရှုမည်ဆိုလျှင် မြန်မာစာပေသည် ရာဇဝင်အမှတ်အသားများနှင့် ပိဋကတ်သုံးပုံ ဖြစ်သည်ကို တွေ့ရှိရလေသည်။ မြစေတီဘုရားကျောက်စာ၊ လက်သဲရှည်ဘုရား ကျောက်စာများကို ကြည့်ရှုကာ ရာဇဝင်အမှတ်အသား ဖြစ်ကြောင်း အထောက်အထားကို တွေ့ရှိရပေ၏ ။ ကျန်စာပေမှာ ဗုဒ္ဓစာပေ ပရိယတ္တိစာပေ ဖြစ်လေသည်။

ကိုယ်ပိုင်စိတ်ကူးဖြင့် ကြံစည်ရေးသော စာဟူ၍ ပုဂံခေတ်က မရှိသလောက်ပင် ရှားပါးခဲ့သည်။ အနန္တသုရိယရေး အမျက်ပြေ လင်္ကာနှင့် ပုပ္ပါးနတ်တောင်ဘွဲ့ လင်္ကာ အတိုအစလောက်သာ မနည်းရှာဖွေ၍ တွေ့ရပေ၏ ။ ပင်ယ၊ စစ်ကိုင်း၊ အင်းဝခေတ် စာပေတို့ကို အနုလုံ ပဋိလုံ ဆင်ခြင်ပြန်ကလည်း ထိုနည်းအတူ ပင်ကိုယ်ဉာဏ်ဖြင့် စိတ်ကူးကြံစည်၍ ရေးသော စာများ မဟုတ်ဘဲ ဗုဒ္ဓစာပေပင် ဖြစ်နေပြန်လေသည်။ စိတ်ကူးဖြင့် ဖွဲ့ကြသော အချစ်ရတု၊ သဘာဝ ဘွဲ့ရတုတို့ကား မဖြစ်စေလောက်သာ ရှိ၏ ။ သုတ္တန်၊ ဝိနည်း၊ အဘိဓမ္မာဟု ပိဋကတ်သုံးပုံ ရှိသည့်အနက် သုတ္တန်ကို မြန်မာတို့သည် စိတ်အားထက်သန်စွာ သုံးသတ်လေ့လာကြ၏ ။ သုတ္တန်မှ ဇာတကများကို ကောက်နှုတ်ရွေးချယ်၍ မြန်မာစာပေအဆောက်အဦးကြီး တည်ဆောက်ကြလေတော့၏ ။ အနုအယဉ် အပျောင်းအနွဲ့ကို ကြိုက်သော သူတို့သည် သုဗောဓာလင်္ကာရကျမ်း၊ ဝိဂီလဆန်းကျမ်းတို့ကို လေ့လာ၍ ကဗျာဖြင့် သီကုံးကြ၏ ။ တိုတိုတုတ်တုတ်၊

လိုရင်းကိုချုပ်၍ အချိန်မကုန်ဘဲ အများ နားလည်စေလိုသော သူတို့သည် စကားပြေဖြင့် သီကုန်းကြ၏ ။ သူတို့ဖွဲ့သော စာများသည် ဇာတကနိပါတ်တော်များသာ ဖြစ်လေသည်။ အင်းဝခေတ်၌ ထိပ်တန်းထားရသော ပျို့အများဆုံးထွက်ပေါ်ခဲ့၏ ။ ထိုပျို့များစွာသည် ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်ဖြင့် စိတ်ကူးကြံစည်၍ ရေးသော ဝတ္ထုများ မဟုတ်ဘဲ ငါးရာ့ငါးဆယ် ဇာတကနိပါတ်လာကောက်နှုတ်ချက်များသာ ဖြစ်သည်ကို တွေ့ရှိရလေသည်။

(၄)

သို့ဖြစ်လေရာ မြန်မာစာပေ၌ စိတ်ကူးစိတ်သန်းတွင် ညံ့ဖျင်းခြင်း ရှိသလောက်ဖြစ်၍ ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်ကို အသုံးပြုကာ အကြံစည်တီထွင်လာလျှင် ‘ရှေးထုံးကို မပယ်နှင့်’ ဟူသော ဆောင်ပုဒ်တင်းပုဒ်ကြီးဖြင့် အဆန်းထွင်ကာ စမ်းသပ်လိုသူတို့၏ ဦးခေါင်းကို ပူခနဲနေအောင်ထုတော့၏ ။ ရှေးစာပေကိုသာ အတန်တန် အောက်မေ့၍ စဉ်းစားဉာဏ်ကို အသုံးပြုကာ ကြံဆတွေးတောခြင်းကို မြန်မာတို့သည် မနှစ်ခြိုက်။ မြန်မာစာပေသည် ခေတ်မီမီ၍ ကမ္ဘာ့ဂန္ထဝင်တွင်းသို့ မဝင်နိုင်ဘဲ ရှိရ၏ ။ မြန်မာစာတစ်ပုဒ်ဘွဲ့သည် ကမ္ဘာကျော်၍ နိဘယ်လ်ဆု ရသည်ဟု တစ်ခါမျှ မကြားဘူး။ မြန်မာစာပေတွင် (ပရိုလက်တေးရီးရက်)ခေါ်သော ဆင်းရဲသား တောသူတောင်သားတို့၏ အကျိုးကို ထမ်းဆောင်သော ဆင်းရဲသားအကျိုးဆောင် စာပေခေါင်းပါးလှသည်ကို တွေ့ရှိရလေ၏ ။ ရုရှားမှ အီတလီမှ အင်္ဂလန်မှ ဖိလစ်ပိုင်မှ စသော စာရေးဆရာကြီးများ၏ ဆင်းရဲသား အကျိုးဆောင် ဝတ္ထုစာပေများ တွေ့ရှိရပြီ။ ၁၇၈၉ ခု ပြင်သစ်အရေးတော်ပုံ ဖြစ်ပွားစဉ်အခါက မြန်မာပြည်တွင် သက်ဦးဆံပိုင်အုပ်စိုးသော ခေတ်၌ ရှိခဲ့၏ ။ ဘုရင်၏ ဘုန်းတော်ကို ချီးမြှောက်သော စာတွေ၊ အချစ်သစ္စာတိုင် ဘုရားတိုင်စာတွေ အလျှိုလျှို ပေါ်ပေါက်နေခဲ့၏ ။ ထိုအခါက ဘော်လတိုင်ယာ၊ ရဆူးတို့သည်

ဆင်းရဲသား အကျိုးဆောင် စာပေများကို ရေးသားခဲ့ကြလေပြီ။ ကားလမတ်၊
အိန်းဂျယ်စသူတို့သည်လည်း အလုပ်သမား အကျိုးဆောင်စာအုပ်များကို ကမ္ဘာအား
တင်ပြဖို့ဖြူးခဲ့ကြလေပြီ။ မြန်မာစာပေတွင် ဆင်းရဲသား
အကျိုးဆောင်စာအုပ်စာတမ်းဟူ၍ အနံ့ပင် မရကြသေး။ သူဌေးလောက၊
ဘုရင်လောကတို့ကို သရုပ်ဖော်သည့် ပရိယတ္တိကိုသာ တွေ့ရှိရလေသည်။

သို့ဖြစ်လေရာ မြန်မာစာပေကို ခေတ်မီလာအောင် တော်လှန်ပုန်ကန်ရန်
သင့်ပြီ။ ကမ္ဘာ့စာပေကို အတန်တန် သုံးသပ် ဆင်ခြင်၍ လောကအမြင် ပညာများ၊
ဆင်းရဲသား အလုပ်သမား အကျိုးဆောင်စာများကို ဘာသာပြန်ခြင်းဖြင့်
လည်းကောင်း၊ စတင် ကြံဆ၍ လည်းကောင်း၊ ဂန္ထဝင်တွင်းသို့
သွတ်သွင်းကြသင့်ပြီဟု နိဂုံးချုပ် တိုက်တွန်းဖော်ပြလိုက်ရပေသတည်း။

(ဤဆောင်းပါး တစ်နေရာတွင် ပါသော၊ ဝိင်္ဂလဆန်းကျမ်းဆိုသည်မှာ
အိန္ဒိယတိုင်း စာပေပင် ဖြစ်သည်။ စာတည်း။)

[ပင်းယမဂ္ဂဇင်း၊ ၁၉၄၀]

*

၁၉၄၉ ခု၊ မြန်မာဝတ္ထုများ ဘာကြောင့် စာပေဗိမာန်ဆု မပေးသလဲ

(၁)

၁၉၅၀ ခု၊ မတ်လ (၁၅) ရက်နေ့ထုတ် သတင်းစာများတွင် ၁၉၄၉ ခု အတွက် စာပေဗိမာန်ဆုကိုမ

မပေးကြောင်း ကြေညာချက်ကို ဖတ်ရလေသည်။

စာပေမွေ့သူများသည် ၁၉၄၉ ခုနှစ်အတွက် ဝတ္ထုဆုကို ဘယ်သူရရှိမလဲ ဆိုသည်ကို နှစ်ဆန်းကပင် မှန်းဆလျက် ရှိကြသည်။ မြန်မာပြည်တွင် ဤကဲ့သို့ ဆုများ ပေးသည် သိပ်မရှိခဲ့လှသဖြင့် ယခုစာပေဗိမာန်ဆုကို အထူးစိတ်ဝင်စားကြပေသည်။ ဆုပေးသည်မှာလည်း (၂) နှစ်မျှသာ ရှိသေးသဖြင့် သာ၍ ဆန်းသစ်နေကာ ‘ဘယ်ဝတ္ထုရပါ့မလဲ’ ဆိုသည်ကို စိတ်စောလျက် ရှိကြပေသည်။

၁၉၄၈ ခုနှစ်အတွက် ဆုကို မင်းအောင်၏ ‘မိုးအောက်မြေပြင်’ ဝတ္ထုက ရသည့်အကြောင်းကိုလည်း မမေ့နိုင်ကြသေး။

စာပေဗိမာန်ဆုနှင်းသဘင်ကို ခမ်းနားသိုက်မြိုက်စွာ ကျင်းပခဲ့သည်။ စာပေနှင့် ပတ်သက်၍ သည်မျှလောက် တစ်ခါမျှ ခမ်းနားကြီးကျယ်စွာ ပွဲကြီးလမ်းကြီးအနေဖြင့် လုပ်သည်ကို မကြုံဘူးခဲ့။ (နတ်တော်လစာဆိုတော် ကပွဲမှ လွဲ၍) အသင်းကြီး ဥက္ကဋ္ဌ ဝန်ကြီးချုပ် သခင်နုကဝတ္ထုအကြောင်း မိန့်ခွန်းပြောခဲ့သည်။ အင်္ဂလိပ်စာ ပါမောက္ခ ဒေါက်တာထင်အောင်ကလည်း

‘ဝတ္ထုဆိုတာ ဘာလဲ’ အကြောင်းဟောပြောသည်။

တဝင်းဝင်း တလက်လက် ပြုံးပြတ်နေသော

ဓာတ်ပုံလျှပ်စစ်ရောင်များအလယ် တခဲနက်သော ဩဘာသံများ၏ အလယ်၊

ဝတ္ထုရေးဆရာ မင်းအောင်သည် ဝန်ကြီးချုပ်ကတော် ပေးအပ်သော

စာပေဗိမာန်ဆုငွေ တစ်ထောင်ကို လှမ်းလင့်ယူခဲ့လေသည်။

တက်ရောက်ကြသော ပရိသတ်တို့သည် လှုပ်လှုပ်ရွရွဖြစ်ကာ သူ့ထက်ငါ

ဦး၍ စာပေဗိမာန်ဆုရှင် မင်းအောင်ကို ကြည့်ကြလေသည်။ ထိုဆုနှင်းသဘင်

အခမ်းအနားနေ့က တိုးဝှေ့၍ မကြည့်နိုင်သော စာပေမွေ့သူသည် လည်ကောင့်၊

သတင်းစာများတွင် ဓာတ်ပုံကို ကြည့်ရ၍ မကျေနပ်သော ကာလပေါ် ဝတ္ထုဖတ်

နုတ်ခမ်းနီမကလေးသည် လည်းကောင်း၊ နတ်တော်လ စာဆိုတော်နေ့က

ပွဲကျမှသာလျှင် မင်းအောင်၏ မျက်နှာကို ကြည့်ခွင့်ရပေသည်။

သို့သော် စာပေဗိမာန်ဆုနှင်းသဘင်တုန်းက မျက်နှာအမူအရာနှင့်ကား

မတူပေ။ နတ်တော်လ ကပွဲတွင်ကား မင်းသား မင်းအောင်၏ မျက်နှာမှာ

နံ့သာခြယ်သထားသဖြင့် မှုန်နေပေသည်။

မိုးအောင်မြေပြင် ဝတ္ထုသည် (၅) ကြိမ်ပုံနှိပ်ရသည်။ ဝတ္ထုရေးဆရာ

မင်းအောင်သည် ဆုရသည့် သတင်းကြေညာပြီးကတည်းက ဝိုင်းဝန်းအသိအကျွမ်း

ဖွဲ့ကြသော ပရိသတ်နှင့် လက်မလည်အောင် ဖြစ်ခဲ့ရသည်။ လက်ဖက်ရည်ဆိုင်၊

အရက်ဆိုင်၊ မကြာခဏ သွားကာ မိတ်ဆွေများကို ကျွေးမွေးဧည့်ခံသည်။ ထို့နောက်

ပြဇာတ်ဒါရိုက်တာဖြစ်သည်။ ထို့နောက် စာဆိုတော်ပြဇာတ်တွင် မင်းသားဖြစ်သည်။

ထို့နောက်။

ထို့နောက် ဘာတွေ ဖြစ်သေးသည်ကို ကျွန်တော် မသိဘဲ ရှိနေစဉ် ယခု

စာပေဗိမာန်ဆုပေးချိန် နီးကပ်လာသောအခါ မင်းအောင်ကို သတိရလာပြန်သည်။

စာရေးဆရာများ စုမိလျှင် စာပေဗိမာန်ဆုနှင့် ပတ်သက်၍

ထင်ကြေးပေးနေကြသည်ကို ကြားသည်။ ထင်ကြေးပေးရသည်မှာ
စိတ်ဝင်စားဖွယ်ကောင်းလှသည်။

ကျွန်တော်ကား နှစ်ကုန်သွားသောအခါ ဝတ္ထု (၃)
ပုဒ်ကိုပဲထင်နေသည်ဟူသော ကြေညာချက်ကို ဖတ်ရလေသည်။

ဘာကြောင့် ၁၉၄၉ ခုနှစ်အတွက် စာပေဆုကို မပေးရသလဲ။
ဤအချက်ကို လေ့လာသင့်ပေသည်။

(၂)

ကြေညာချက်မှာ အောက်ပါအတိုင်း ဖြစ်ပေသည်။

‘၁၉၄၉ ခုနှစ်အတွက် မြန်မာနိုင်ငံဘာသာပြန် စာပေအသင်းက
လက်ခံရရှိသော ဝတ္ထုရှည်များအနက် အချို့ဝတ္ထုများသည် ဝတ္ထု၏ အဆင့်တန်း
မမီသောကြောင့် လည်းကောင်း၊ အချို့ဝတ္ထုများမှာ အဆင့်တန်း မီသော်ငြားလည်း
အငြင်းထွက်စရာ အချက်များကို ရှောင်ရှားရမည်ဟူသော အသင်း၏
ရည်ရွယ်ချက်နှင့် မကိုက်ညီသောကြောင့် လည်းကောင်း၊ ၁၉၄၉ ခုနှစ်အတွက်
စာပေဗိမာန်ဆုကို မပေးဘဲ ချန်လှပ်ထားရန် မတ်လ ၁၃ ရက်နေ့က ကျင်းပသော
ဘာသာပြန်စာပေအသင်းကြီး၏ အုပ်ချုပ်မှုကောင်စီ အစည်းအဝေးမှ အားလုံး
သဘောတူ ဆုံးဖြတ်လိုက်ပြီဖြစ်ကြောင်း’

ဘာကြောင့် စာပေဗိမာန်ဆု မပေးရသလဲ ဆိုသည့်အချက်ကို
ဖော်ပြထားပေသည်။

ဤကြေညာချက်သည် ပြတ်ပြတ်သားသား မရှိဟု ထင်သည်

(ပြတ်ပြတ်သားသား မရှိသည့်အတွက် အံ့ဩစရာ မဟုတ်ပေ။

ပြတ်ပြတ်သားသား လုပ်လေ့မရှိသည့် ရောဂါ ကပ်ငြိနေသည်။ မြန်မာ့လုပ်သား

လူထုကို မဆိုလို။)

စာပေဗိမာန်ဆုပေးရေးနှင့် ပတ်သက်၍ အဆင့်အတန်းမှသည်ဟု သဘောရလျှင် ဆုပေး၊ အဆင့်အတန်း မီသည်ဟု သဘောရလျှင် ဆုပေး၊ အဆင့်အတန်း မီသည်ဟု သဘောမရလျှင် ဆုမပေးဘဲ ထား။ သည်နှစ်ခုအတွက် တစ်ခုခုသာ လုပ်သင့်သည်ဟု နားလည်ထားပေသည်။

ဆုံးဖြတ်မှုကို ပေးရန်အတွက်သာလျှင် ရွေးချယ်ရေးအဖွဲ့ ဖွဲ့ထားခြင်း ဖြစ်ပေသည်။ ဟိုဝတ္ထုကောင်းနိုးနိုး၊ သည်ဝတ္ထုကောင်းနိုးနိုးနှင့် ဇေဝဇေဝါ ဖြစ်ရန် မလိုပေ။ ဤဇေဝဇေဝါများ၊ တွေ့ဆုံမှုများကိုပယ်ကာ ရတိပြတ် ဘာပဲဟု ဆုံးဖြတ်မှု ရရန်သာလျှင် အကဲဖြတ်လူကြီး၊ ဆုံးဖြတ်ရေးအဖွဲ့ စသည်အားဖြင့် ဖွဲ့ထားခြင်း ဖြစ်သည်ဟု သိရှိထားပေသည်။

ယခု စာပေဗိမာန်ဆု အရေးတွင် ပြတ်ပြတ်သားသား မဆုံးဖြတ်နိုင်ဘဲ တွေ့ဝေနေသည်ကို မြင်တွေ့ရပေသည်။

၁၉၄၉ ခုနှစ် ဝတ္ထုများ အားလုံးသည် အဆင့်အတန်း မမီဘဲ နေကြသလား။ မဟုတ်ပေ။

‘အချို့ဝတ္ထုများသည် ဝတ္ထု၏ အဆင့်အတန်းကို မမီသောကြောင့် လည်းကောင်း’ ဟု ဖော်ပြထားပေသည်။

နောက်တစ်ဖန် ဆက်လက်၍ ‘အချို့သော ဝတ္ထုများသည် အဆင့်အတန်းမီသော်ငြား လည်း’ ဟု ဖော်ပြပြန်သည်။

ဤနေရာ၌ ‘အဆင့်အတန်း’ ဟူသော အနက်ကို စဉ်းစားရန် ရှိလေသည်။

အဆင့်အတန်း ဆိုသည်ကား အရည်အချင်းကို ဆိုလိုပေသည်။ အရေအတွက်ကို မဆိုလိုပေ။ ပေးပို့ထားသော ဝတ္ထုအရေအတွက်ကို စဉ်းစားရန်

မဟုတ်ပေ။

ဝတ္ထုများထဲမှ အရည်အချင်းနှင့် ပြည့်စုံသော ဝတ္ထုများကိုသာ စဉ်းစားကာ သည်အထဲမှ အကောင်းဆုံး တစ်ပုဒ်ကို ဆုံးဖြတ်ကာ ရွေးချယ်ရန် ဖြစ်ပေသည်။ ဝတ္ထုအပုဒ် (၁၀၀) အနက် တစ်ပုဒ်သာ အဆင့်အတန်းမီလျှင်လည်း ထိုတစ်ပုဒ်ကိုသာ ရွေးချယ်ရပေလိမ့်မည်။

သို့ဖြစ်ရာ အချို့အဆင့်အတန်း မမီဟူသော အချက်သည် ပေါ်လာရန် အကြောင်းမရှိပေ။ ဆုပေးရာ၌ ဤအချက်သည် အကြောင်း မဟုတ်ပေ။ ‘အချို့’ ဟု ခွဲခြား၍ ရှိနေသည့်အတွက်ပင် ရှုပ်ထွေးကာ တွေဝေနေခြင်း ဖြစ်ပေသည်။

‘အချို့ဝတ္ထုများသည် အဆင့်အတန်းမီသော်ငြားလည်း’ ဟုဆက်လက်ဆိုသောအခါ ပထမ အချို့ အဆင့်အတန်း မမီဟူသော အချက်များမှာ ပျက်သွားခဲ့လေပြီ။ ဆုံးဖြတ်ရာ၌ ရတိပြတ် မရှိ။ ‘အဆင့်အတန်းမမီ’ သည်ကိုသာ ပြတ်ပြတ်သားသား ဆိုသင့်ပေသည်။ သို့မဟုတ်လျှင်လည်း အဆင့်အတန်း မမီဟု ဆိုချင်က ဆိုနိုင်ပေသည်။

တစ်ဖန်ဆက်လက်၍ ‘အချို့ဝတ္ထုများသည် အဆင့်အတန်းမီသော်ငြားလည်း အငြင်းထွက်စရာအချက်များကို ရှောင်ရှားရမည်ဟူသော အသင်း၏ ရည်ရွယ်ချက်နှင့် မကိုက်ညီသောကြောင့်လည်းကောင်း’ ဟု ဖော်ပြထားသည်။

ဤနေရာ၌ ‘အငြင်းထွက်စရာ အချက်များ’ သည်ကား အဘယ်နည်းဟူ၍ အငြင်းမပွားမီ ‘ရည်ရွယ်ချက်’ ဟူသော အနက်ကို စဉ်းစားရန်တွေ့လာရပြန်သည်။ ဘာသာပြန် စာပေအသင်း၏ ရည်ရွယ်ချက်ကား အဘယ်နည်း။

၁၉၄၉ ခု၊ ဇွန်လ (၁၉) ရက်
စာပေဗိမာန်ဆုနှင်းသဘင်အခမ်းအနားတွင် အသင်းကြီး၏ ဥက္ကဋ္ဌ သခင်နု၏

မိန့်ခွန်းတွင် ‘ဒီအသင်းကြီးရဲ့ ရည်ရွယ်ချက်ဟာ အထူးသဖြင့်
အနောက်နိုင်ငံပညာရပ်များကို မြန်မာဘာသာပြန်ဆိုဖြန့်ချိဖို့ ဖြစ်ပါတယ်။ ဒါပေမဲ့
မြန်မာစာပေနှင့် မြန်မာ့ယဉ်ကျေးမှုအရပ်ရပ်ကိုလည်း အခွင့်ရတိုင်း
တတ်နိုင်သလောက်အားပေးမယ်ဆိုတဲ့ ရည်ရွယ်ချက်ကိုလဲ ထားရှိရပါတယ်။
ဒီရည်ရွယ်ချက်အရ ကာလပေါ် မြန်မာဝတ္ထု တိုးတက်ရေးကိစ္စကို အမှုဆောင်အဖွဲ့က
စဉ်းစားဆွေးနွေးပြီးတဲ့နောက် တတ်နိုင်လျှင် နှစ်စဉ်နှစ်တိုင်းလိုလိုပဲ၊
တစ်နှစ်အတွင်း ရေးသားထုတ်ဝေခဲ့တဲ့ ဝတ္ထုတွေထဲက ဝတ္ထုတစ်ပုဒ်ကို
ရွေးချယ်ဆုပေးဖို့ ဆုံးဖြတ်ချက်ချခဲ့ပါတယ်’ ဟု ဖော်ပြထားပေသည်။

အသင်းဥက္ကဋ္ဌ သခင်နု၏ မိန့်ခွန်းအရဆိုလျှင် မြန်မာစာပေအားပေးရေး၊
ကာလပေါ် မြန်မာဝတ္ထု တိုးတက်ရေးကို ရည်ရွယ်ပေသည်။

စာပေဗိမာန်ဆုပေးရာ၌ ဘာသာပြန်စာပေအသင်း၏
ရည်ရွယ်ချက်သည် ကာလပေါ် မြန်မာဝတ္ထု တိုးတက်ရေးမျှသာလော။

ဘာသာပြန်စာပေအသင်းမှ ကြေညာသော ‘စာပေဗိမာန်ဆု’ စာတမ်းတွင်
‘ရည်ရွယ်ချက်။ ။အများပြည်သူတို့သည် စာဖတ်ရင်း စိတ်ဝင်စားကာ
ပျော်ရွှင်နှစ်သိမ့်ကြည်နူးရုံသာမက လောကီ လောကုတ်အကျိုးလည်း
ဖြစ်ထွန်းစေနိုင်မည့် ဝတ္ထုကောင်းများ အမြောက်အမြားပေါ်ထွက် လာစေရန်
ရည်ရွယ်သည်’ ဟု ဖော်ပြထားသည်ကို တွေ့ရပြန်သည်။

သခင်နု မိန့်ခွန်းအရ အသင်း၏ ရည်ရွယ်ချက်ကား ရှင်းလင်းပေးသည်။
မြန်မာစာပေ မြန်မာ့ယဉ်ကျေးမှုများကို အားပေးသည်ဟူသော ရည်ရွယ်ချက်အရ
ကာလပေါ် မြန်မာဝတ္ထုတိုးတက်ရေး ကိစ္စကို ဆွေးနွေးပြီး နောက်ဆုပေးရန်
ဆုံးဖြတ်သည်ဟု ဆိုလေသည်။

မြန်မာစာပေကို အားပေးရန် ကျယ်ဝန်းစွာ ရည်ရွယ်သည်။ အသေးစိတ်
တစ်ဖန် ကာလပေါ် မြန်မာဝတ္ထု တိုးတက်ရန် ရည်ရွယ်၍ ဆုပေးသည်။ နောက်တွင်

မြန်မာကဗျာ၊ အတ္ထုပ္ပတ္တိစာ၊ ဝေဖန်စာ၊ ဝတ္ထုမဟုတ်သော စာများကိုလည်း အားပေးရန် ရှေ့ရှုသင့်ပေသည်။

ရည်ရွယ်ချက်နှင့် စပ်လျဉ်း၍ အသင်းမှ ထုတ်ပြန်ချက်ကား မကြည်လင် မရှင်းလင်းပေ ‘အများပြည်သူတို့ စာဖတ်ရင်း စိတ်ဝင်စားကာ ပျော်ရွှင်၊ နှစ်သိမ့်၊ ကြည်နူးရုံသာမက လောကီ လောကုတ်အကျိုးလည်း ဖြစ်ထွန်းစေနိုင်မည့် ဝတ္ထုကောင်းများ’ ဟူ၍ ဝတ္ထု၏ အရည်အချင်းကိုလည်း ညွှန်ပြထားသည်ကို တွေ့ရသည်။

စာဖတ်ရင်း ပျော်ရွှင်ရမည်၊ နှစ်သိမ့်ရမည်၊ ကြည်နူးရမည်ဆိုသည်မှာ အဘယ်နည်း။ လောကီအကျိုးကား အဘယ်နည်း။ ဤအကျိုးဖြစ်ထွန်းရေးမှာ ဘာကို ဆိုလိုပါသနည်း။ ကျွန်တော် ရှင်းလင်းစွာ နားမလည်နိုင်ပါ။ ဤမရှင်းလင်းသည့် ရည်ရွယ်ချက်ကား ချန်လှပ်ထားရပေမည်။

ရည်ရွယ်ချက်ကား ကာလပေါ် မြန်မာဝတ္ထု တိုးတက်ရေး၊ ထိုရည်ရွယ်ချက် ပြည့်ဝအောင် လုပ်သည့် လုပ်ငန်းသည်ကား တစ်နှစ်လျှင် ဝတ္ထုတစ်ပုဒ်ကို ရွေးချယ်ကာ တစ်ထောင်ဆုပေးခြင်း ဖြစ်ပေသည်။ ကောင်းလေစွ။

စာပေဗိမာန် တစ်ထောင်ဆုပေးခြင်းဖြင့် မြန်မာဝတ္ထု တိုးတက်ရေး ရည်ရွယ်ချက်သို့ အဘယ်ပုံ ရောက်မည်နည်း။ ဝတ္ထုရေးသူတို့သည်ကြိုးစား၍ ရေးကြပေမည်။ ရေးသားမှုကို လေးစားလာကြပေမည်။ ဤသို့သာမန်အားဖြင့် ဆိုနိုင်ပေမည်။

ယခုကဲ့သို့ ဆုမပေးဘဲ ချန်လှပ်ထားခြင်းသည် ရည်ရွယ်သောမြန်မာဝတ္ထုတိုးတက်ရေးကို ဖြစ်စေပါမည်လော။

ဘာကြောင့် စာပေဗိမာန်ဆု မပေးသလဲပေါ်တွင်ပင် တည်ရှိပေသည်။

ယခု အသင်းကြီး၏ အုပ်ချုပ်မှုကောင်စီ အစည်းအဝေး ဆုံးဖြတ်ချက်တွင်ကား (၁) အချို့ဝတ္ထုများသည် အဆင့်အတန်း မမီသောကြောင့်

လည်းကောင်း၊ (၂) အချို့ဝတ္ထုများမှာ အဆင့်အတန်း မီသော်ငြားလည်း
အငြင်းထွက်စရာ အချက်များကို ရှောင်ရှားရမည် ဟူသော အသင်း၏
ရည်ရွယ်ချက်နှင့် မကိုက်ညီသောကြောင့်ဟု ဖော်ပြထားရာ၌

အကြောင်း (၂) ချက် ပြထားလေသည်။

ပထမအချက်မှာ အချို့အဆင့်အတန်းမမီ၊ ဒုတိယအချက်မှာ အချို့
မီသော်လည်း အငြင်းထွက်စရာ အချက်များကို ရှောင်ရှားရမည်ဟူသော အသင်း၏
ရည်ရွယ်ချက်နှင့် မကိုက်ညီဟု ဆိုသော်လည်း ပထမအချက်
အချို့အဆင့်အတန်းမမီဟူသော အချက်မှာ ‘အချို့ မီသော်ငြားလည်း’ ဟု ဆိုသဖြင့်
ပျက်သွားခဲ့ပေပြီ။

အချို့မှာ အဆင့်အတန်းမီသည်။ အချို့မှာ မမီဟူ၍ မတူကွဲပြားကာ
ဆက်စပ်မီတွယ်ခြင်း မရှိသော နှစ်ရပ်ကို အတူလက်ခံထားခြင်းသည် အဓိပ္ပာယ်
မရှိပေ။ မမီဘူး၊ မီသည်အနက် တစ်ခုကိုသာ ပြတ်ပြတ်သားသား မြင်ရပေမည်။
ယခုမူ ရတိပြတ် မရှိဘဲ ဇေဝဇေဝါ ထွေပြားသောအနက်ကို ဆောင်နေသည်။
ယူဆချက် အတွေးအမြင်၌ ဤကဲ့သို့ တစ်ခုနှင့် တစ်ခု မှီတွယ်ခြင်း မရှိသော
သီးခြားနှစ်ရပ်အား တွဲ၍ လက်ခံသော ဝါဒ (ဝါ) မပြတ်သားသော ဝါဒမှာ
မရှိအပ်ပေ။

အဆင့်အတန်းမီလျှင်လည်း ‘မီသည်’ မမီလျှင်လည်း ‘မမီ’ ဟူ၍ သာ
ယတိပြတ် ရှိရပေမည်။

ရည်ရွယ်ချက်အသစ်ကား အဘယ်နည်း။ သခင်နု မိန့်ခွန်းမှ
ရည်ရွယ်ချက်နှင့် ယခု ‘အငြင်းထွက်စရာ အချက်များကို ရှောင်ရှားရမည်’ ဟူသော
ရည်ရွယ်ချက်ကား တခြားစီလား။

ဆုဝတ္ထုကို ရွေးချယ်ရာ၌ ဘယ်ဟာသည် အဓိကလဲ။

အဆင့်အတန်းလား။ ရည်ရွယ်ချက်လား။ အဆင့်အတန်းနှင့် ရည်ရွယ်ချက်ဘယ်လို

ဆက်သွယ်စပ်လျဉ်းနေသလဲ စသော မရှင်းလင်းသည့် အချက်များသည် စဉ်းစားစရာ ပေါ်လာပြန်သည်။

အဆင့်အတန်း မီသည့် ဝတ္ထုကို တွေ့ရပြီ။ သို့သော် မဆုံးဖြတ်နိုင်ဘဲ တွေ့ဝေနေလေသည်။

ဘာကြောင့် တွေ့ဝေနေသလဲ။

‘အငြင်းထွက်စရာအချက်’ ကြောင့် ဖြစ်ပေသည်။

အငြင်းထွက်စရာ အချက်ကား အဘယ်နည်း။ ဘာကို ဆိုလိုပါသနည်း။

အဆင့်အတန်းမီသော ‘အချို့’ ဝတ္ထုများရှိ အယူအဆသည် အငြင်းထွက်စရာလား။ ဘယ်ဟာကို ရွေးချယ်လည်းဟူ၍ ရွေးချယ်ရေးအဖွဲ့တွင် အငြင်းထွက်နေတာလား။ ဝတ္ထုက အငြင်းထွက်သလား။ ဝတ္ထုရွေးချယ်သူများက အငြင်းထွက်သလား။

ဤသို့ အငြင်းထွက်စရာ၊ စဉ်းစားစရာများ ရှိနေပေသည်။

ဤအငြင်းထွက်စရာ အချက်များကို သိချင်နေပေသည်။

အကယ်၍ ၁၉၄၉ ခုနှစ်ရှိ မြန်မာဝတ္ထုများကို အဆင့်အတန်းမမီဟု ဆိုလျှင်လည်း ကာလပေါ် ဝတ္ထုများ တိုးတက်ရေးအတွက် ဘာကြောင့် အဆင့်အတန်း မမီရသည်ကို ပြန်လည် ဆန်းစစ်ကြည့်ဖို့ လိုလာပေမည်။ ပြန်လည်ဆန်းစစ်ကြည့်ခြင်းအားဖြင့် ချို့ယွင်းချက် အပြစ် အနာအဆာမှစ၍ သိမြင်နိုင်စရာ ရှိပေမည်။ သို့မှလည်း စာပေတိုးတက်ရေးကိုရှေ့ရှုရာ ရောက်ပေမည်။

ယခုကား မပြတ်သားသော ဆုံးဖြတ်ချက် တွေ့ဝေသော အကြောင်းပြချက်များကြောင့် ဘာမျှပြစ်ရာ မတွေ့ရဘဲ မရှင်းမလင်း ဖြစ်ကာ နေပေသည်။

(၃)

၁၉၄၉ ခု စာပေဗိမာန်ဆုအတွက် တင်ပြသော ဝတ္ထုပေါင်းမှာ (၄၀) ဖြစ်ပေသည်။

ရဲလုလင်၊ မတစ်ထောင်တစ်ကောင်ဘွား၊ ဒွေးညီနောင်၊ များနက်စသော ဝတ္ထုတို့မှာ တိုက်ရိုက်ဘာသာပြန်များဖြစ်၍ စဉ်းစားရန် မလိုတော့ပေ။ ပင်ကိုယ်ဉာဏ်ဖြင့် ရေးသားသော ဝတ္ထုကိုသာ ထည့်သွင်းစဉ်းစားရပေမည်။

နိုင်ငံခြား ဝတ္ထုမှ မှီး၍ ရေးသော ဝတ္ထုများကိုလည်း တစ်ဖန်ပယ်ထားရပေဦးမည်။ ဖြေလျော့ခွေ၊ ဖုံ၊ ပထမ ဆရာသိန်းတို့မှာ မှီး၍ ထားသော ဝတ္ထုများ ဖြစ်ပေသည်။

ဤမှီး၊ မမှီး စစ်ဆေးရန်မှာ မလွယ်ကူလှပေ။ စာရေးသူတို့က ဖြောင့်မှန်လျှင် စစ်ဆေးရန် မလိုတော့ပေ။ သို့မဟုတ်က ရွေးချယ်သူတို့လည်း ဝတ္ထုအကုန်လုံးကို လိုက်၍ မဖတ်နိုင်ပေ။ ချောင်ကြိုချောင်ကြားမြှုပ်နေသော ဝတ္ထုများ၊ မထင်ပေါ်သော ဝတ္ထုများကို မှီးလျှင် ဘာမျှ မတတ်နိုင်ပေ။ သိဖို့ရန်လည်း ခက်ပေသည်။

မိုက်ခွဲ၊ မိုက်ခဲ၊ ညစာရ၊ နဂါးငွေ့၊ မသတ္တိ စသော ဝတ္ထုတို့ကားစာပေ မဟုတ်ကြပေ။ စုံထောက်ဝတ္ထုဆိုသည်ကား စာပေပါဝင်သော စာများ မဟုတ်ကြပေ။ စာဖတ်ခါစ ကလေးများ ကစားစရာလို ‘ကစားဖတ်’ သော စာများသာ ဖြစ်ပေသည်။ စုံထောက်ဝတ္ထုများကား လူမှုဆက်ဆံရေးကိုလည်း ဖော်ပြသည်မဟုတ်၊ အပျင်းပြေပျော်တော်ဆက် သက်သက်မျှဖြစ်၍ သိပ်စဉ်းစားရန် မလိုပေ။ အနောက်နိုင်ငံတို့တွင်ကား စုံထောက်ဝတ္ထုများကို ဈေးနည်းနည်းနှင့် ရောင်းသော အပေါစား ‘ဝတ္ထုကိုရောင်သည့်’ စာအုပ်များသာ ဖြစ်ပေသည်။

ပဲနီဖိုးသာ ထားသဖြင့် ပဲနီဝတ္ထု ဟုခေါ်ကြသည်။

မင်းညွန့်၏ သူပုန်လောင်း၊ အမောက်နှင့်မယား၊ သာဝင်း၏ မှိုင်းမှိုပြာဝေ၊ ခင်မောင်သွင်၏ ချစ်ဘေးဒဏ် စသော စာအုပ်များကားစမ်း၍ အရေးကျင့်သော ဝတ္ထုမျှသာ ဖြစ်ပေသည်။ ဝတ္ထုအင်္ဂါများစွာချို့ယွင်းသည်က များသည်။ သာဓု၏ ချစ်စံနမူလည်း ထို့အတူပင်ဖြစ်သည်။ အနုပညာတန်ဖိုး၊ စာပေတန်ဖိုး လုံးဝ မရှိပေ။

ရွှေစကြာ၏ ကုန်းဘောင်နန်းတွင်းရေးနှင့် ဓာတုကလျာတို့မှာ ရာဇဝင်ဝတ္ထုနှင့် မတူပေ။ ဖတ်ကောင်းအောင် ချစ်ကြိုက်ခန်း ထည့်ကာ ဆင်၍ လုပ်ထားသော ဇာတ်လမ်းဇာတ်ကွက်မျှပင် ဖြစ်ကြသည်။ ရွှေစကြာသည် တကယ့်ရာဇဝင်ကြောင်းကို ပြလေ့ မရှိပေ။

ပြည့်စုံ၏ ညှိုးပန်းတစ်ပွင့်၊ ချစ်သဲနီ၊ မိုးဝေ၏ ညှိုးရက်လေအား စသော ဝတ္ထုများမှာလည်း အတတ်ပညာအားဖြင့် နုနယ်ကြသေးသည်။ သုခ၏ ချစ်တော့ချစ်တယ်မှာလည်း ခပ်ပေါ့ပေါ့ ဖတ်ရန် ကောင်းသော ဝတ္ထုမျှပင် ဖြစ်လေသည်။

မဂ္ဂဇင်းမှ သာဓု၏ နိုင်လွန်နှင့် မောင်နှင်းဆီ၏ ချစ်သံဝေကိုလည်း တစ်နှစ်အတွင်း ဝတ္ထုတွင် ထည့်သွင်းထားသည်ကို တွေ့ရသည်။ ရွေးချယ်ရန် ဝတ္ထုနည်းလွန်းသဖြင့် ရှာကြံ၍ ထည့်သွင်းရဟန်တူသည်။ သို့မဟုတ်ကလည်း တစ်နှစ်အတွင်း ရေးသားပုံနှိပ်သည့် ဝတ္ထုများကို အရေအတွက်ထဲတွင် ထည့်သွင်းဟန် တူပေသည်။ စာအုပ်တစ်အုပ်ချင်း ထုတ်သည် ဖြစ်စေ၊ မဂ္ဂဇင်းများထဲတွင်ပဲ ပါသည်ဖြစ်စေ။

ဤနိုင်လွန်နှင့် ချစ်သံဝေမှာလည်း သိပ်မထူးခြားလှပေ။ နိုင်လွန်မှာ ဇာတ်လမ်းကို တမင်တကာ ဆင်ကာ ဖြစ်ကတတ်ဆန်း ရေးထားသော ဝတ္ထုပင်။

မဟာဆွေ၏ စာရေးကြီးကား ဟိုအင်္ဂလိပ်ခေတ်က စာရေးကြီး၏

ဘဝကို ဖော်ပြထားပေသည်။ သို့သော် ရယ်မောစရာအဖြစ်၊
အချစ်ဇာတ်လမ်းလောက်ကိုသာ အသားပေး၍ ရေးထားပေသည်။
အပေါ်ယံကြည့်မြင်ချက်သာ ပါလေသည်။ စာရေးကြီးဘဝကို ကြည့်ရှုလေ့လာမှု၊
ဗျူရိုကရက် စက်ကိရိယာအောက်ရှိ စာရေးတစ်ဦးအဖြစ် လည်းကောင်း၊ လူ့ဘဝ၏
အဖြစ်အပျက်စသည်များကို စိတ်ဝင်စားသည့်အနေ လည်းကောင်း၊ လေးလေး
နက်နက် ရေးသားမည်ဆိုက ဝတ္ထုကောင်း ဖြစ်လာပေမည်။

မောင်ကကြီး၏ ရာဂဗွက်အိုင်ကား ဖရေဇာလမ်းတွင် တိတ်တိတ်ငှက်၍
ရောင်းသော အမြင်မတော်သည့် ကာမဓာတ်ပုံကားများနှင့် ရည်ရွယ်ချက်ခြင်း
မခြားပေ။ အရောင်းရတွင်ကျယ်သော ကာမရာဂ လှုံ့ဆော်သည့် ကာမစာအုပ်များ
ဒလကြမ်း ထွက်နေရာ ဝတ္ထု အဖြစ်ပင်ထုတ်ဝေ၍ လာသော ရဲတင်းသည့်
ထုတ်ဝေသူများပေ။

သို့ဖြစ်ရာ ၁၉၄၉ ခုနှစ်ရှိ မြန်မာဝတ္ထုများကို စိစစ်ကြည့်လိုက်သောအခါ
စိတ်ပျက်စရာ တွေ့ရပေမည်။ စာပေသို့ မဝင်သော ဝတ္ထုများစွာကို တွေ့ရပေမည်။

(၄)

စိတ်ပျက်နေ၍ လည်း မဖြစ်၊ တကယ့်အဖြစ်ကိုသာ ပြန်လည်သုံးသပ်ရန်
လိုပေသည်။

တစ်နှစ်အတွင်း ဝတ္ထု (၄၀) အနက် စာပေလောကသို့ စမ်းကာ
လေ့ကျင့်ရင်း ဝင်လာသော စာရေးဆရာများမှာ အတော်များလာသည်ကို
တွေ့ရသည်။

သာဓု၊ မင်းညွန့်၊ သာဝင်း၊ ဗိုလ်အေးမောင် (ဘာသာပြန်သူ) ဘုန်းမြင့်
စသော စာရေးသူများကား အရေးလေ့ကျင့်ခါစ ဖြစ်ကြသည်။ ဝတ္ထု (၄၀) ထွက်သည့်

အနက်လည်း ဝတ္ထု (၁၀) ပုဒ်လောက်ကား နုနယ်သေးသော သူများသာ
ဖြစ်ကြပေသည်။

ဤသို့ ဝတ္ထုရေးဆရာ အသစ်များ ထွက်ပေါ်လာသည့်အတွက်
အားတက်စရာကား ဖြစ်ပေသည်။ သို့သော် အရေအတွက်မျှသာ ရှိသေးသည်။
အရည်အချင်းသို့ မရောက်ကြသေးဟု သဘောရရှိသည်။ တဖြည်းဖြည်း ရေးသားမှု
ရင့်သန် ကြီးပြင်းလာသောအခါ စာပေကောင်းများ ထွက်ပေါ်လာလိမ့်မည်ဟု
မျှော်လင့်ရသည်။

၁၉၄၉ ခုနှစ်အတွင်း ဝတ္ထုများအနက်

တိုက်ရိုက်ဘာသာပြန် ၄

မှီးသော ဘာသာပြန် ၄

စုံထောက် ၆

အချစ်အလွမ်း ၂၃

ရာဇဝင် ၂

စသည်ဖြင့် အကြမ်းအားဖြင့် ရှိပေသည်။

၁၉၄၉ ခုနှစ်တွင် ဘာသာပြန် ဝတ္ထုများ အတော်ထွက်ခဲ့သည်။

အများအားဖြင့် စာပေအဆင့်အတန်းရှိသော ဝတ္ထုများမှ ဘာသာပြန်မဟုတ်ဘဲ
အပျင်းပြေ ဖတ်၍ ကောင်းရုံမျှ တတိယတန်းစား ဝတ္ထုမျိုးများသာ ဖြစ်၍
မြန်မာစာပေလောကအတွက် အားရစရာ မရှိလှသေး။

စစ်မဖြစ်မီခေတ်က ဆိုလျှင် ရွှေဥဒေါင်း၊ ဒဂုန်ရွှေမျှား၊ သခင်ဘသောင်း
စသော ဝတ္ထုရေးဆရာကြီးများသည်သာ ဘာသာပြန်များကိုရေးလေ့ရှိကြသည်။
ယခုခေတ် ဆိုလျှင် ဗိုလ်အေးမောင်သည် ဘာသာပြန်ဝတ္ထုများကို
ထုတ်ဝေလာပေပြီ။ အကယ်၍ ဘာသာပြန်ခြင်းအတူတူ ကမ္ဘာ့စာပေတွင် ယနေ့တိုင်

တည်တန့်၍ စာပေဂုဏ်မြှောက်သော ဝတ္ထုကြီးများကို ဘာသာပြန်ဖို့ သင့်ပေသည်။
ရိုက်တာဟက်ဂတ်လောက်၊ ဒူးမားလောက်နှင့်သာဆိုလျှင်
စာပေနယ်ကျယ်ဝန်းရေးအတွက်လည်း မထူး၊ စာပေ အနေပြည့်အတွက်လည်း
ဘာမျှ မပါပေ။

အများဆုံးမှာ အချစ်ဝတ္ထုများ ဖြစ်ပေသည်။

ဘာသာပြန်အလွတ်၊ ကိုယ်ပိုင်စိတ်ကူးနှင့် ရေးကြသော ဝတ္ထုများ
ဖြစ်ကြပေသည်။ ချစ်မှုဆန်း၊ ချစ်ပါရစေ အသနားခံသော်လည်း၊ ချစ်ဖွဲ့ကံ၊
ချစ်ဝေမညီ၊ ချစ်စံနမူ၊ ချစ်သံဝေ၊ ချစ်ဘေးဒဏ်၊ ချစ်မာန်စွယ်၊ ချစ်တော့ချစ်တယ်၊
ချစ်ဆန်းကျယ်၊ ချစ်ကြေးမုံ။

အမည်တွင် ချစ်စာလုံးပါမှ ကာလပေါ် ဝတ္ထုနှင့် တူရတော့မလောက်
အခြေအနေ ဖြစ်နေသည်။ ထုတ်ဝေသူတို့ကလည်း အရောင်းရတွင်ကျယ်မှု
သက်သက်ကိုသာ လိုက်၍ ထုတ်ပေးနေကြဟန်တူပေသည်။
စာပေထုတ်ဝေဖြန့်ချိရေးသည် တိုင်းပြည်၏ ပညာရေး
တစ်ရပ်အနေဖြင့်လည်းကောင်း၊ လူ့ဘောင်ကို လမ်းညွှန်ပြသော
သဘောတရားအနေဖြင့် လည်းကောင်း မကြည့်ကြဘဲ၊ ကုန်တစ်ခုကို
တွင်ကျယ်အောင် ရောင်းမည်ဟူသော ကုန်ပစ္စည်းအဖြစ် ထားကာ
ထုတ်ဝေနေကြသည်။ သို့ဖြစ်ရာစာပေနှင့် အနုပညာ၌ နစ်နာလေသည်။

အရင်းရှင် စီးပွားရေးစနစ်ဝယ် ငွေအရင်းရှိလျှင်
စာအုပ်ထုတ်ဝေနိုင်ကြပေသည်။ ထုတ်ဝေသူသည် စာအကြောင်း၊ ပေအကြောင်း၊
အနုပညာအကြောင်း၊ နကန်းတစ်လုံးမှ တတ်ဖို့ မလိုပေ။ (မြန်မာပြည်တွင်
ပညာတတ် အယ်ဒီတာအဖွဲ့များထားရှိကာ ညှိနှိုင်းတိုင်ပင်၍ စာအုပ်များကို
ရွေးချယ်ထုတ်ပေးသော အလေ့အထ မရှိပေ။)

စာပုံနှိပ်စက် အပိုင်ရှိလျှင် ‘သို့မဟုတ်’ ဝတ္ထုဖိုး၊ ဘလောက်ပုံနှိပ်ခဖိုး၊

စာရေးဆရာ ပူဇော်ခစသော ငွေအရင်းရှိလျှင် စာအုပ်ထုတ်ဝေနိုင်လေသည်။
မိမိစာအုပ်ကို လူကြိုက်များလျှင် ကိုယ်စားလှယ်က ငွေပို့များလိမ့်မည်။
ထုတ်ဝေသူကလည်း မြန်မည့်စာအုပ်ကိုသာ ထုတ်ဝေလိမ့်မည်။

ကိုယ်စားလှယ်ကလည်း ‘အနှုတ်’ များသော စာအုပ်ကိုသာလျှင်
များများမှာပေမည်။ ကိုယ်စားလှယ်သည် စာအုပ်ကုန်သည်များသာ ဖြစ်သည်။
မြတ်မည့်ကုန်ကို ဝယ်သည်။ ကိုယ်စားလှယ်သည်များ၏ အားပေးမှုကြောင့်
ထုတ်ဝေသူသည် နောက်တစ်အုပ် ဆက်လက် ထုတ်နိုင်လာသည်။ ဤသို့ဖြင့်
အမြတ်များများရသော စာအုပ်လုပ်ငန်း (အများကြိုက်စာအုပ် ထုတ်ဝေမှု) သည်
ကြီးပွား၍ လာပေလိမ့်မည်။ ဤကား အရင်းရှင် စနစ်အရ စာပေဖြန့်ချိရေးလုပ်ငန်း
ဖြစ်ပေသည်။

ဆိုရှယ်လစ် စီးပွားရေး စနစ်အောက်တွင်ကား ပုဂ္ဂလိကပိုင်
စာအုပ်တိုက်များ မရှိပေ။ စာအုပ်ဖြန့်ချိရေးလုပ်ငန်းကို ဆိုရှယ်လစ် ဒီမိုကရေစီ
အစိုးရ၊ ပြည်သူ့အစိုးရက လုပ်လိမ့်မည်။ ပညာတတ်စာပေဆရာများကသာ
စာပေလုပ်ငန်းများကို ပိုင်ဆိုင်ပေမည်။ စာရေးဆရာများကိုပင် ‘ဆိုဗီယက်မှာ
အထက်တန်းစား မရှိဘူးလို့သာ ပြောနေပေမဲ့ စာရေးဆရာ၊ ကဗျာဆရာ အစရှိတဲ့
အနုပညာသည်တွေဟာတော့ ကောင်းကောင်းမွန်မွန် ထယ်ထယ်ဝါဝါ ရေးနိုင်ကြတဲ့
အထက်တန်းစား ပုဂ္ဂိုလ်များပဲ’ ဟူ၍ ဝေဖန်လေသည်။

ဆိုရှယ်လစ် ဒီမိုကရေစီ စနစ်ဝယ် အကြင်စာရေးဆရာ တစ်ဦးသည်
ဝမ်းရေးအတွက် လူကြိုက်များသော ဝတ္ထုများကို မကောင်းမှန်းသိလျက်နှင့်
ထုတ်ဝေသူ အရင်းစိုက်သူ အကြိုက်လိုက်၍ ရေးရပါသည်ဟူ၍ ကား ရေးလိမ့်မည်
မဟုတ်ပေ။

အရင်းရှင် စီးပွားရေးစနစ်ရှိသော မြန်မာပြည်တွင်ကား
‘စာပေအဆင့်အတန်းနိမ့်သည်’ ဟု အပြစ်တင်သည့်အခါ ‘ထုတ်ဝေသူ
အကြိုက်လိုက်ရေးရတယ်။ ခြင်ထောင်ခန်းများများ ထည့်ပါဆိုလို့ ထည့်ရတယ်ဗျာ။

ဝတ္ထုနာမည်လဲ တပ်ပေးရတယ်’ အစရှိသော
အကြောင်းပြချက်များကိုတွေ့နေရပေသည်။

သို့ဖြစ်ရာ အရင်းရှင်စီးပွားရေးစနစ် မရှိသော ဆိုရှယ်လစ်
ဒီမိုကရေစီလက်ထက် ရောက်လျှင် တကယ့် စာပေအဆင့်အတန်းရှိသော
ဝတ္ထုများပေါ်ထွက်လာရပေမည်တည်း။

(၅)

ကျွန်တော့် သဘောအရဆိုလျှင် ၁၉၄၉ ခုနှစ် ဝတ္ထုများအနက်
အဆင့်အတန်းမီသော ဝတ္ထုများမှာ (အဆင့်အတန်းဆိုသည်မှာ ၁၉၄၈ ခုနှစ်က
ရရှိသော မိုးအောက်မြေပြင် အတိုင်းဆိုလျှင်) သိန်းဖေမြင့်၏ ‘လမ်းစပေါ်ပြီ’၊
နုယဉ်၏ ‘ချစ်ကြေးမုံ’၊ ဗန်းမော်တင်အောင်၏ ‘လွမ်းရစ်တော့ သက်လှယ်’
တို့ဖြစ်ပေသည်။

‘လမ်းစပေါ်ပြီ’ မှာ နိုင်ငံရေးဝတ္ထုဖြစ်သည်။ ‘ချစ်ကြေးမုံမှာ’
စာပေဆန်သော ဝတ္ထုဖြစ်သည်။ ‘လွမ်းရစ်တော့ သက်လှယ်ရယ်’ ကား နိုင်ငံရေးနှင့်
အချစ်၊ အလွမ်း တွဲစပ်၍ ထားသော ဝတ္ထု ဖြစ်သည်။

‘အငြင်းထွက်စရာ အချက်များ’ ဟု ဆိုထားရာ၌ ဘာကို ဆိုလိုသနည်းဟု
သဲလွန်စ ရှာရာ၊ ချစ်ကြမ်းမုံ၊ လွမ်းရစ်တော့ သက်လှယ်ရယ်တို့ကား ပါစရာ မရှိပေ။

နောက်ဆုံး သိန်းဖေမြင့်၏ ‘လမ်းစပေါ်ပြီ’ ကို တွေ့လာရလေသည်။

ဝတ္ထုတွင် နိုင်ငံရေး မပါရဟု သတ်မှတ်ချက်ကား ကျွန်တော်
သဘောမတူပေ။ စာပေတစ်ရပ်သည်ကား လူမှုဆက်ဆံရေး၊ နိုင်ငံရေးနှင့်ကင်းကွာ၍
မရပေ။ ကင်းကွာလျှင်လည်း စာပေ မမည်ပေ။

နိုင်ငံရေးဟူရာ၌ လူ့ဘောင်တစ်ရပ်လုံးနှင့်ဆိုင်သော

လူမှုဆက်ဆံရေးကိုသာ ဆိုလိုပေသည်။ သို့သော် မိမိတစ်ဦးတည်းနှင့်သာ သက်ဆိုင်သော ပုဂ္ဂလိက နိုင်ငံရေး ကိုစတာများကိုကား ပယ်ရပေမည်။

၁၉၄၉ ခုနှစ် ဝတ္ထုများအနက် ‘လမ်းစပေါ်ပြီ’ ဝတ္ထုသည် မြန်မာပြည်၏ နိုင်ငံရေး အခြေအနေ၊ ခေတ်အခြေအနေကို ဖော်ပြထားသည်ကို တွေ့ရှိရပေမည်။ အခြား ဝတ္ထုများမှာ ဘာမျှ ထူးခြားခြင်းမရှိလှသော သာမန် အချစ်ဇာတ်လမ်း၊ စုံထောက်ဇာတ်လမ်းများသာ ဖြစ်ကြပေသည်။

‘လမ်းစပေါ်ပြီ’ သည် ကွန်မြူနစ်ပါတီခေါင်းဆောင်ဟောင်း သိန်းဖေမြင့်၏ ‘ညီညွတ်ရေးမူ’ ကို တင်ပြထားသော ဝတ္ထုလည်း ဖြစ်သေးသည်။ သူက ကွန်မြူနစ်၊ ဆိုရှယ်လစ်၊ ပြည်သူ့ရဲဘော် ညီညွတ်ရေးကို ဖြစ်ချင်နေလေသည်။

သို့သော် ယခုလက်ရှိ အခြေအနေတွင် ကွန်မြူနစ်နှင့် ပြည်သူ့ရဲဘော်တို့ တိုက်လျက် ရှိနေသည်။ ဆိုရှယ်လစ် အစိုးရက အလံနီ ကွန်မြူတစ်ပါတီကို မတရားအသင်း ကြေညာထားကာ တဖမ်းတည်း ဖမ်းလျက်ရှိသည်။ ထောင်ထဲတွင် အလံနီများ အစာငတ်ခံကာ သေဆုံးကြသည်မှာ မနည်းပေ။ သခင်သန်းထွန်း၏ ကွန်မြူနစ်ပါတီနှင့်ကား ပြောစရာ မလိုပေ။ စစ်တိုက်၍ ပင် နေကြပေပြီ။

ညီညွတ်ရေး ဘယ်မှာ ရရှိပါပြီလဲ။

သိန်းဖေမြင့် ညီညွတ်ရေးကား မိမိဖြစ်ချင်သည်ကို စိတ်ကူးယဉ်၍ ကြည့်သော ညီညွတ်ရေးသာ ဖြစ်နေလေသည်။ တကယ်လက်တွေ့အားဖြင့် လုပ်၍ မရပေ။ (ယခုအထိ အဖြစ်ပျက်များကား ရာဇဝင်သက်သေပင်။)

ညီညွတ်ရေး လိုချင်သည် ဆိုသည်မှာ စိတ်ကူးယဉ်ခြင်းမျှသာ ရှိသေးသည်။ အကောင်အထည်ဖြစ်အောင် လုပ်မည်လဲဟူသော လမ်းစဉ်ကို တင်ပြရန်သာ ရှိသည်။ လမ်းစဉ်ကို တင်ပြပြီးသည့်နောက် တကယ်လုပ်ကြည့်သည့်အပေါ်တွင်လည်း တည်သေးသည်။ လုပ်၍ ရမှသာ သူ၏ ညီညွတ်ရေးသည် အဓိပ္ပာယ်ရှိပေမည်။

ညီညွတ်ရေး ဆိုသည်ကား အတူ ပူပေါင်းခြင်းပင်။ သို့ ပူးပေါင်းရာ၎င်း၌ အရည်အချင်း တူရပေမည်။ တစ်ခုနှင့် တစ်ခု ဆက်စပ်ကာ အချင်းချင်း မှီတွယ်နေရပေမည်။ တစ်ခုနှင့် တစ်ခု မထူးခြားနားကာ မှီတွယ်ခြင်းမရှိသော အရာနှစ်ခု ပူးပေါင်းသော ညီညွတ်ရေးသည်ကား မခိုင်မြဲပေ။ ဆန့်ကျင်ဘက် နှစ်ခုကို အတူ လက်ခံထား၍ မဖြစ်နိုင်ပေ။ ခေတ္တခဏသာ ညီညွတ်ပြီး နောက်တစ်နေ့ ကွဲရပေမည်။ သို့မဟုတ်လျှင် ကြိုတင် သိမြင်ကာ မပေါင်းဘဲ နေသည်က မှန်ပေသည်။

ပြည်သူ့ရဲဘော်၊ ဆိုရှယ်လစ်၊ ကွန်မြူနစ်ညီညွတ်ရေးသည် ယခုရနေပြီလော။

သိန်းဖေမြင့်ကမူ ‘လမ်းစပေါ်ပြီ’ ဟု ဆိုလေသည်။

လမ်းစပေါ်ပြီတွင် ခြယ်ရေး၍ ပြပေသည်။ ခေတ်အခြေအနေကို ကြေးမုံသဖွယ် ပြခြင်းကား စာရေးဆရာ၏ အလုပ်တာဝန်တစ်ခုပင်။ ဤတာဝန်ကျေပွန်ပါ၏ လော။

ယခင်ရေးလာခဲ့သော ဝတ္ထုများနှင့်စာလျှင်ကား ယခု လမ်းစပေါ်ပြီသည် ကြမ်းနေပေသည်။ မိမိတင်ပြလိုသော အကြောင်းအရာသည် ထိုအကြောင်းအရာကို ဖော်ပြသော အရေးအသားနှင့် ဟပ်ဖို့သည် အရေးကြီးပေသည်။

မိမိက ဘာကို ဆိုလိုပါသည် ဆိုသည်ကို ဘာမျှ ရေးမပြတ်ဘဲမမြင်ရပေ။ စာလုံးကလေးများဖြင့် စီဖွဲ့သီကုံးရေးထားသည်ကိုတွေ့ရမှသာလျှင် ထိုစာလုံး (ဘာသာစကား) မှ တစ်ဆင့် အကြောင်းအရာ (ဝါ) အတွေးအခေါ်ကို သိရှိရပေမည်။

အကြောင်းအရာ ‘အတွေး’ နှင့် ထိုအကြောင်းအရာကို ဖော်ပြသော ရေးသားမှု ‘အနုပညာရေး’ သည် အံ့ကျဖြစ်ရပေမည်။ ဟပ်မိရပေမည်။ သို့မှသာ စာပီသပေမည်။ စာပေမြောက်ပေမည်။ လူအများကလည်းလက်ခံပေမည်။ စာပေအဖြစ် တည်တန့်နိုင်ပေမည်။

မော်စီတုံး၏ စာပေရေးရာ မိန့်ခွန်းတွင် ‘ကျွန်ုပ်တို့ အလိုရှိသည်ကား နိုင်ငံရေးနှင့် အနုပညာတို့ ပေါင်းစပ်ညီညွတ်ခြင်းအမှု။ အကြောင်းအရာနှင့် ဟန်တို့၏ ပေါင်းစပ်ညီညွတ်ခြင်း အမှုပင်တည်း။ အတွင်းဝယ် ဘာပါသည်ဆိုသော အကြောင်းအရာကို လိုသည်ထက်ပို၍ အလေးပြုလွန်းသော သဘောကို ကျွန်ုပ်တို့က အလိုမရှိ အပြင်ဘက်ကလှပအောင် မွမ်းမံထားသော အကြောင်းအရာကို ဂရုမထားသည့် သဘောကိုလည်း ကျွန်ုပ်တို့အဖို့ အလိုမရှိ။ ထို့အပြင် စာပေနှင့် အနုပညာကို နိုင်ငံရေး ကြော်ငြာကတ်ပြားကြီးအဖြစ် ရောက်အောင် လုပ်သောသဘောကိုလည်း မလိုချင်ပေ’ ဟု ဖော်ပြထားလေသည်။ မော်စီတုံးသည် ကဗျာဆရာဖြစ်၍ စာပေနှင့် အနုပညာကို ကောင်းစွာ နားလည်သိရှိသူဖြစ်ပေသည်။

ဥပမာ ‘အရင်းရှင်ဝါဒ ပျက်စီးပါစေ’ ဟူသော အကြောင်းအရာကို ရေးသားသည် ဆိုပါစို့။ စာမျက်နှာ (၃၀၀) ကျော်ရှိသာစာအုပ်ထဲတွင် ‘အရင်းရှင်ဝါဒ ပျက်စီးပါစေ’ ဟူသော စာလုံးချည်းသာ ရိုက်ထုတ်၍ စာပေဖြစ်လာနိုင်မည်လော။ မဖြစ်နိုင်ပေ။ ဖတ်သူလူတွေကအဘယ်ပုံ အရင်းရှင်စနစ်ကြီး ဆိုးဝါးနေသည်။ မည်သို့ လောကကို ဖျက်ဆီးနေသည်။ အရင်းရှင်စနစ်ထက် ကောင်းသော ဆိုရှယ်လစ်စနစ်ကား ဘယ်လို စသည်ဖြင့် စကားလုံးများဖြင့် ဖော်ပြနိုင်စွမ်း ရှိမှသာလျှင်စာပေ မြောက်လာပေမည်။ အနုပညာပါမှသာလျှင် စာပေအဖြစ် တည်တန့်လာပေမည်။

သိန်းဖေမြင့်သည် ယခင်က တက်ဘုန်းကြီး၊ တက်ခေတ်နတ်ဆိုး၊ အစရှိသော ပြုပြင်ရေး ဝတ္ထုများကို ရေးလာခဲ့ပေသည်။ ယခု ကွန်မြူနစ်ပါတီမှ ထုတ်ပယ်ခြင်း ခံရပြီးနောက် ကွန်မြူနစ်၊ ဆိုရှယ်လစ် ပြည်သူ့ရဲဘော် ညီညွတ်ရေးမူကို တင်ပြသော ‘လမ်းစပေါ်ပြီ’ ကို ရေးပေးပြီ။ သူ၏ နိုင်ငံရေး အယူအဆကို ဝတ္ထုဖြင့် ပြောပြလေပြီ။

ဝတ္ထုထဲတွင် ၁၉၄၅ ခု၊ ဇွန်လမှ ၁၉၄၇ ခု ဇွန်လအထိ ဖဆပလ နိုင်ငံရေးခေတ်ကို ဖျာပုံ နောက်ခံထား၍ ရေးလေသည်။ သိန်းဖေမြင့်သည်

ကွန်မြူနစ်ပါတီမှ ခွင့်နှင့် ဖျာပုံနယ်တွင် နေစဉ် ဤဝတ္ထု၏ အကြောင်းအရာများကို ရရှိပေသည်။ စာရေးဆရာသည် မိမိနေသောလူ့ဘောင်ရှိ အဖြစ်အပျက်ကို ရေးသည်ဟူသော သဘောမျှနှင့် လမ်းစပေါ်ပြီသည် ဖြစ်ထွန်းလာပေသည်။

စာပေဗိမာန်ဆု ရွေးချယ်ရာ၌ ‘စာပေသည် နိုင်ငံရေး မပါရ’ ဟူသော ‘အငြင်းထွက်စရာ အချက်’ ဖြင့် ဆုံးဖြတ်၍ သိန်းဖေမြင့်၏ ဝတ္ထုကို မရွေးချယ်ဟု ဆိုလျှင်ကား ဤမှုကို အပြင်းအထန် ဝေဖန်သင့်ပေသည်။ စာပေဗိမာန်မှ ကြေညာသော အငြင်းထွက်စရာ အချက်များကို ရှောင်ရှားရမည်ဟူသော မူသည် ‘စာပေသည် နိုင်ငံရေးမပါရ’ ဟူသောမူဖြစ်ပါက ကျွန်တော်တို့သည် လားလားမျှ သဘောမတူနိုင်ပေ။

စာပေနှင့် နိုင်ငံရေးသည် ခွဲ၍ မရပေ။ နိုင်ငံရေးဆိုသည်ကား လူ့ဘောင်ကြီးရှိ လူမှုဆက်ဆံရေး၊ လူထုလှုပ်ရှားမှု၊ တော်လှန်ရေးအရေးတော်ပုံ စသည့် အကြောင်းအချက်များကို ဆိုလိုပေသည်။ (မော်စီတုံးပြောသော နိုင်ငံရေး ကြော်ငြာကတ်ပြားမျိုးကို စာပေတွင်းသို့ သွတ်သွင်းသည်ကိုကား လက်မခံနိုင်ပေ။ မော်စီတုံး၏ ဝါဒကို သဘောတူသည်။)

‘လမ်းစပေါ်ပြီ’ ဝတ္ထုသည် ကွန်မြူနစ်ခေါင်းဆောင်ဟောင်း သိန်းဖေမြင့်၏ နိုင်ငံရေး လှုပ်ရှားမှု အဖြစ်အပျက်ကို ပေါ်လွင်အောင် ဖော်ပြနိုင်စွမ်း ရှိသလား။ စာပေအဖြစ် အနုပညာ တန်ဖိုး အဘယ်မျှ ရှိသလဲစသည့် အချက်တို့ကို ဆန်းစစ်ကြည့်သင့်ပေသည်။

‘စာပေသည် နိုင်ငံရေး မပါရ’ ဟူသော စာပေမူဟောင်းကိုကား တိုက်ဖျက်ရပေမည်။

ကမ္ဘာကြီးတွင် ဖြစ်လိုက် ပျက်လိုက် နောက်ထပ် ဖြစ်လိုက်စသည်ဖြင့် အစဉ်ပြောင်းလဲလျက်ရှိရာ ဤရုပ်ကမ္ဘာကြီး ပြောင်းလဲမှုပေါ်တွင် တည်၍ ပြောင်းသော အယူအဆတို့လည်း ပြောင်းလဲရပေမည်။ မပြောင်းလဲလျှင်

ဆုတ်ယုတ်ခြင်း မည်ပေသည်။

တန်ဖိုးဟောင်းတို့သည် ဖျက်ကာ၊ တန်ဖိုးသစ်တို့သည် ဆန်းသစ်လေပြီ။

‘စာပေသည် နိုင်ငံရေး မပါရ’ ဟူသော မူကား အရင်းရှင်စာပေခေတ်က ဆောင်ပုဒ် ဖြစ်ပေသည်။ လက်ရှိ အရင်းရှင်စနစ်ကို ကျေနပ်ကာ ထိုအရင်းရှင် လူတန်းစားအား ဖြေဖျော်ရန်သာ လုပ်သောစာပေဟောင်း၏ မူဖြစ်သည်။ ဤမူကို မလိုလားအပ်ပေ။

စာပေသည်ကား စာပေသည် နိုင်ငံရေးမှ ကင်း၍ မရ။ သို့မဟုတ် စာပေသည် လူမှုဆက်ဆံရေးကို ဖော်ပြရမည် ဟူသော မူကိုလက်ခံပေသည်။

မော်စီတုံးက ‘အကြင်ယဉ်ကျေးမှုသည်ကား အကြင် လူ့ဘောင်၏ နိုင်ငံရေးနှင့် စီးပွားရေးမှ သဘောတရား အတွေးအခေါ် ထင်ဟပ်ချက်ပင်တည်း’ ဟု ဆိုခဲ့လေသည်။

(၆)

စာပေဆုပေးခြင်းသည် ယခု ရာအကြိမ် (၂၀) မြောက် နှစ်တွင်မှ ထင်ရှားစွာ ပေါ်လာပေသည်။ ကုန်သည်သဘောမှ ကင်းစင်သောဆုများကား ဆွီဒင်ပြည်မှ နိုဘယ်လ်ဆု၊ ပြင်သစ်ပြည်မှ ပရစ်ဇယ်မီးနားဆု၊ အင်္ဂလန်မှ ဟော်သံဒန်ဆု၊ အမေရိကန်မှ ပူလစ်ဇာဆုတို့ ဖြစ်ကြပေသည်။

နိုဘယ်လ်ဆုကိုကား ကွယ်လွန်သူ လောကဓာတ်ဆရာကြီး ဒိုင်းနမိုက်ကို စတင် တွေ့ရှိသူ အဲဖရက် နိုဘယ်က ပေးသည်။ ရူပဗေဒ၊ ဓာတုဗေဒ၊ ဆေးပညာ၊ ငြိမ်းချမ်းရေးနှင့် စာပေဆုစသဖြင့် ဆု (၅) ခုပေးသည်။ စာပေဆုအတွက်မူ ‘စာပေနယ်တွင် စိတ်ကူးဖြင့် ရေးသားထားသော ထင်ရှားကျော်စောသည့် စာပေကိုပြုသူ စာရေးဆရာ’ အား ပေးအပ်ရမည်ဟု

ပြဋ္ဌာန်းထားသည်။ ဆုကို ဆွီဒင်သိပ္ပံပညာ အဖွဲ့က ဆုံးဖြတ်ရသည်။ ဒေါ်လာ ၄၈၀၀၀ မှ ၄၀၀၀၀ အတွင်းရသည်။

၁၉၀၃ ခုနှစ်၌ ပြင်သစ်ပြည်တွင် ပဲ ရစ်ကွန်ကိုးဆု (Prix Goncourt) ဆုကို စတင်ပေးသည်။ အများအားဖြင့် ကေလောင်သစ်များကို ချီးမြှင့်လေ့ရှိသည်။ နိုင်ငံခြားသို့ပင် ဂယက်ရိုက်သော ဆုကား ပြင်သစ်ဂျာနယ်နှစ်စောင်ဖြစ်သော Fimina နှင့် La Vie Hevereuse မှ ကမကထပြုလုပ်၍ ၁၉၀၄ ခုနှစ်တွင် စတင်ပေးသည့် ဆုဖြစ်သည်။ ပြင်သစ်ငွေ ၅၀၀၀ ပေး၍ 'ပြင်သစ်ဘာသာစကားတွင် စိတ်ကူးအကောင်းဆုံးစာကို ပြင်သစ်စာရေးဆရာမများ ပါဝင်သော ဆုရွေးချယ်ရေးအဖွဲ့က ဆုံးဖြတ်လေသည်။

ဤဖဲမီးနားကော်မတီက ၁၉၁၉ ခုတွင် အင်္ဂလိပ်စာရေးဆရာများကို ပေးသည်အထိ ကျယ်ဝန်းလာသည်။ ၁၉၃၂ ခုတွင်ကား အမေရိကစာရေးဆရာများကို ပေးသည့် ဆုအဖြစ် ချဲ့ပြန်လေသည်။

အင်္ဂလန်ရှိ အဖိုးအတန်ဆုံးသော ဆုကား Jame Tait Black Memoria Prize ဂျိန်းတိတ်ဆုဖြစ်သည်။ အတ္ထုပ္ပတ္တိနှင့် ဝတ္ထုတစ်ပုဒ်ကို ဆုပေးသည်။ အီ၏ ဒင်ဘာရာ တက္ကသိုလ်မှ အင်္ဂလိပ်စာ ပါမောက္ခက ဆုကိုဆုံးဖြတ်ပေးသည်။

ဟော်သံဒန်ဆုလည်း ရှိသေးသည်။ စိတ်ကူးဖြင့် ရေးသောအသက် ၄၁ နှစ်အောက် အင်္ဂလိပ်စာရေးဆရာကို ဆုပေးလေသည်။

အမေရိကန်ရှိ ပူလစ်ဇာဆုကား သတ်မှတ်ထားလေသည်။

၁၉၂၆ ခု မေလက စင်ကလဲယားလီးဝစ်အမည်ရှိ စာရေးဆရာအား သူ၏ အဲရီးစမစ်ဝတ္ထုအတွက် ပေးသောအခါ ဆုပေးရေးအဖွဲ့သည်သူတို့ သတ်မှတ်ထားသည့် ဆုကို ငြင်းပယ်လိုက်သည်။ သူ ဘာကြောင့်ငြင်းပယ်ရသည်ဆိုသော အကြောင်းပြချက်ကို ထုတ်ဝေသူများ ဂျာနယ်တွင် ဖော်ပြထားလေသည်။

စင်ကလဲယားက သူ ပူလစ်ဇာဆုကို ဘာကြောင့်

ငြင်းပယ်ရသည့်အကြောင်း ဖော်ပြရာ၌ -

‘ဝတ္ထုအတွက် ပေးသော ပူလစ်ဇာဆုကိုကား ကန့်ကွက်ရပေမည်။

အဘယ်ကြောင့် ဆိုသော ဆုပေးဝေရေးမှာ မှားယွင်းနေပေသည်။ ထိုမူကား

‘တစ်နှစ်အတွင်း ထုတ်ဝေသော အမေရိကန်ဝတ္ထုဖြစ်ပြီးလျှင် အမေရိကန်ဟန်မူနှင့်

အမေရိကန် သားကောင်းအဖြစ်ကို တင်ပြသောလေ ပါရမည်’ ဟု

သတ်မှတ်ထားသည်။ ဤစကား အသုံးအနှုန်းအားဖြင့် စာပေ၏ ကောင်းခြင်း

ကြန်အင်ဖြင့် မဟုတ်ဘဲ ထိုခေတ် ထိုအခါက ခေတ်စားနေသော ပုံစံအတိုင်းဖြင့်

ဆုံးဖြတ်မည်ဟု အဓိပ္ပာယ်ရှိပေသည်။ ဘာကြောင့် ဤကဲ့သို့ သတ်မှတ်သည်ကိုကား

မသိရပေ’ စသည်ဖြင့် ရေးသားဝေဖန်ခဲ့ပေသည်။

စင်ကလဲယား ဝေဖန်ပြီးနောက် ဆု၏ စံကိုလည်း

ပြောင်းလဲလိုက်သည်ကို တွေ့ရှိရပေသည်။ ‘အမေရိကန်စာရေးဆရာ၏

အကောင်းဆုံး ဝတ္ထုဖြစ်ပြီးလျှင် အမေရိကန်ဘဝကို ဖော်ပြသော’ ဟု

ပြင်ဆင်လိုက်ရလေသည်။

[တာရာမဂ္ဂဇင်း၊ အတွဲ ၄၊ အမှတ် ၂၇၊ ၁၉၅၀]

*

ခေတ်ရေလှိုင်းနှင့် စာပေ

(၁)

ခါတိုင်းကဲ့သို့ပင် မြီးကောင်ပေါက်ကလေးများ (ခုဝံနှင့် ကြူမွေး ဝတ္ထုများလည်း ဖတ်လာကြပြီ) နှင့် လူငယ်ကလေးများသည် သူတို့ မျှော်နေကြသော တက္ကသိုလ်ဘုန်းနိုင်၏ ‘နွေကန္တာဦး’ ဝတ္ထုကို တမောလှလှဖတ်လိုက်ကြသည်။

စာဖတ်လိုက်ကတည်းက လျှို့ဝှက်သဲဖိုကဲ့သို့ ‘နုနုငယ်’ ၏ ဆန်းကြယ်မှု၊ နုနုငယ်နေသော အိမ်ပတ်ဝန်းကျင်၏ ဆန်းကြယ်မှု၊ ဦးမြတ်မင်း၊ ကံရာဇာတို့၏ ဆန်းကြယ်မှု အားလုံးတို့သည် တစ်ရစ်ပြီး တစ်ရစ်၊ တစ်ခွေပြီး တစ်ခွေ ပြေကျကာ တော်လှန်ရေး ကောင်စီခေတ် ကျောက်တံခါးဆည်ဖွင့်ပွဲအပြန် အိုးစည်သံ၊ လင်းကွင်းသံတို့ဖြင့် အဆုံးသတ်ထားသည်။

‘လှေကားဦးမှာ ဘီလူးမောင့်ကြောင့် စောင့်တော့တယ်’ ဟူသောအိုင်ချင်းကလေးနှင့် ညည်းနေသော နုနုငယ်မှာလည်း ဘာမှ မဟုတ်တော့။ စိတ်ရောဂါသည်မလေး ဖြစ်နေသည်။ လူပြိန်းများအဖို့ စိတ်ရောဂါဟု နားလည်ရမည် ဖြစ်သော်လည်း ထုံးစံအတိုင်း တက္ကသိုလ်ဘုန်းနိုင်သည် တက္ကသိုလ်ဆန်ဆန်ပင် ‘စင်္ကြံဖုရီနီးယား’ ဟု ဆိုသော ထရိတ်ဘေသဇ္ဇဗေဒ ဝေါဟာရဖြင့် ခေါ်လိုက်သောအခါ ပို၍ ဆန်းကြယ်စရာဖြစ်လာတော့သည်။ ကျိန်စာသင့်ထားသော ရွာ၏ အစွန်း၌ ရှိသော စန္ဒယားနုနုငယ် အိမ်ကြီးမှာ ဆန်းကြယ်သည်။ နုနုငယ်၏ ဖခင် ဦးမြတ်မင်းမှာလည်း လူထူးလူဆန်းကြီး ဖြစ်သည်။ မိတ္ထီလာခရိုင်ရှိ နာမည်ကြီး ပြုစောထီးများ၊ သေနတ်ဝါဒသမား၊

နိုင်ငံရေးသမားများနှင့် ဆက်သွယ်ပုံ ပြထားသော်လည်း
လျှို့ဝှက်ဆန်းကြယ်ရုံမှတစ်ပါး နိုင်ငံရေး အကြောင်းဆက်များ ပါမလာတော့။

၎င်းတို့သည်ကား တက္ကသိုလ် ဘုန်းနိုင်၏ စာဖတ် ပရိသတ်
မီးကောင်ပေါက်ကလေးများအား ဆွဲဆောင်သော စိတ်ကူးယဉ် စာပေအင်အားစုများ
ဖြစ်ကြသည်။

တက္ကသိုလ်ဘုန်းနိုင်၌ စိတ်ကူးယဉ် စာပေအင်အားစု ရှိသကဲ့သို့ဘဝ
သရုပ်ဖော် စာပေအင်အားစုလည်း ရှိသည်။ သူသည် သရုပ်ပေါ်အောင်
ဖွဲ့နွဲ့တတ်သည်။ ဒေသရေမြေတောတောင် ရှုခင်းတို့ကို အသေးစိတ်လှပအောင်
ဖွဲ့နိုင်သည်။ လူများ၏ စရိုက်ပေါ်အောင် ဖွဲ့နိုင်သည်။ သူ ၏ ‘ဤရေမြေမှသည်’
ဝတ္ထု၌ သုဿန်၏ နောက်ကျောဘက်၊ လမ်းဘေးကွက်သစ်မြို့နေ ဆင်းရဲသား
ရပ်ကွက်ကို ဖော်ထားသည်မှာ ဘဝသရုပ်ပေါ်သည်။ လူများမှာလည်း
ရုပ်လုံးကြွသည်။ ဟာသကွက်များဖြင့် ရွှင်သည်။ ယခုလည်း ရွာမွန်သာ၏
ဆင်းရဲသားဘဝ (ဘခက်၏ အိမ်သားစုနှင့် ပတ်ဝန်းကျင်) များကို ဖွဲ့ထားသည်မှာ
စရိုက်ပေါ်သည်။ ထိုခေတ်(၁၉၅၅ ဝန်းကျင် ဖြစ်သည်) က မိတ္ထီလာရှိ ဖဆပလခေတ်
သေနတ်ဝါဒသမားပြုစောထီးများ၏ လှုပ်ရှားမှု ဖော်ထားသည်မှာ ခေတ်အခြေအနေ
သရုပ်ပေါ်လွင်သည်။ တစ်ခုပဲ ရှိသည်။ ထိုခေတ်ကာလ၊ ဖဆပလခေတ်
ကောင်းစဉ်က ပြုစောထီးဝါဒကို တိုင်းပြည်အား တင်ပြခဲ့လျှင် အကျိုးရှိမည်။
ယခုကား ကျားသေမှ ကျားသေကို ခြေထောက်နှင့် ကန်ချင်ကြသော သတ္တိပေလော။
ကျားကောင်းစားစဉ်ကမူ ကျားကြီးကိုပင် ပသနေကြသည် တကား။

ယခု ဝတ္ထု၌ ဆေးတက္ကသိုလ် ကျောင်းသား နှင်းငွေမှာ ဇတ်လိုက်
ဖြစ်သည်။ ဘခက်မှာ ဇတ်ဖြည့် ဖြစ်သည်။ သို့သော် ဘခက်မှာ လူထဲက လူနှင့် တူ၍
နှင်းငွေမှာ စိတ်ကူးယဉ် ဆန်နေသည်။ ဘခက်ဘဝမှာ တိုက်ပွဲအတိ ပြီး၍
နှင်းငွေဘဝမှာ သက်တောင့်သက်သာ အထက်တန်းလွှာ ရောက်နေရသည်။
နောက်ဆုံး၌ နှင်းငွေမှာ မှီနီလာကာ ဘခက်မှာတောက်ပပေါ်လွင်လာသည်ကို

တွေ့ရသည်။ ဝတ္ထုအဆုံးသတ်၌ ပင်လျှင်ဘခက်၊ ညွန့်မေ ရုပ်လုံးများဖြင့် ဆုံးထားသည်။ နှင်းငွေမှာ နောက်ဘက်ရောက်သွားသည်။ တက္ကသိုလ်ဘုန်းနိုင်သည် သရုပ်ဖော်နှင့် စိတ်ကူးယဉ်လမ်းဆုံလမ်းခွ၌ ရောက်နေကာ တွေဝေနေသလော။

တက္ကသိုလ်ဘုန်းနိုင်၏ နိုင်ငံရေးအမြင်ကိုလည်း နှင်းငွေနှုတ်၊ ဘခက်နှုတ်ဖျားမှတစ်ဆင့် သိရသည်။ ဖဆပလ အစိုးရလည်း မကောင်း၊ ပမညတ၊ တောတွင်းလည်း မကောင်း၊ တပ်မတော်သည်သာ ကိုးကွယ်စရာဟူသော ခေတ်မီသော အမြင်ကို ဖော်ပြထားသည်။

စိတ်ကူးယဉ် စာပေအင်အားစုသည် မြီးကောင်ပေါက် လူငယ်ကလေးများ အကြိုက် ဖြစ်တတ်၍ ပျော်တော်ဆက်ဖက် ယိမ်းသည်။ သရုပ်ဖော်စာပေအင်အားစုသည် ရသစာပေ မွေ့သူများသို့ နက်ရှိုင်းစွာတိုးဝင်တတ်သည်။

ကန်ရေပြင်ထဲ၌ အရိပ်ထင်နေသော မိမိပုံကိုပင် ချစ်နေတတ်သည့် အတ္တမေတ္တာများသည် လောကတွင် မနည်းလှ။ တက္ကသိုလ်ဘုန်းနိုင်မှာ ကံ့ကော်ရိပ် မြကျွန်းသာကို ဖွဲ့နိုင်၍ လူကြိုက်များလာသောဝတ္ထုရေးဆရာ ဖြစ်သည်။ ကံ့ကော်ရနံ့ကိုမှ ယစ်မူးဝကြည်ဝေသော အပျံသင်စ ကလေးများသည် ကံ့ကော်ရနံ့ကို တသကြသည်။ သို့သော် ပြည်တွင်းစစ် အတွင်း၌ ကား ကံ့ကော်ရနံ့သည် ယမ်းနဲ့ သွေးနံ့တို့ဖြင့်လည်း ရောခဲ့ပြီ မဟုတ်လေ။

စာပေ၌ သရုပ်ဖော်နှင့် စိတ်ကူးယဉ်သည် ပေါင်းစပ်ထားမြဲဖြစ်သည်။ သို့သော် သရုပ်ဖော်ကို အခြေထား၍ စိတ်ကူးယဉ်ဖြင့် မွမ်းမံလျှင် လူလည်းကြိုက်၊ အဆင့်လည်း မြင့်နိုင်သည်။ လှော်ရင်း ပဲ့ကိုင်ပေးရပေမည်။

နွေကန္တာဦး ဝတ္ထုနှင့် မရှေးမနှောင်းပင် ခင်ဆွေဦးသည် လွန်ခဲ့သော
လေးငါးနှစ်အတွင်းက ဝတ္ထုများစွာ ရေးလာပြီး ထင်ရှားစ ပြုလာသူ ဖြစ်သည်။
သူမသည် ဖခင်ဆရာကြီး မဟာဆွေ၏ စာပေအမွေအနှစ်ကို ဆက်ဆံသည်။ ဖခင်
မဟာဆွေကဲ့သို့ပင် ဝတ္ထုရေးရာ၌ နိုင်ငံရေးနောက်ခံကားကို ခြယ်ရေးသည်။

တိမ်တောက်ချိန်သည် စစ်အတွင်းနှင့် စစ်ပြီးခေတ်
နိုင်ငံရေးလှုပ်ရှားမှုကို ဖြတ်သန်းထားသော ကတ်စဘီကာလကို ဖော်ပြသည်။
တစ်နည်းဆိုရသော် အမျိုးသား လွတ်လပ်ရေး တိုက်ပွဲခေတ်နှင့် လွတ်လပ်ရေးရပြီ
ဒီမိုကရေစီတော်လှန်ရေးခေတ်၊ ပြည်တွင်းစစ်ခေတ်များကို ဖော်ပြသည်။ အမျိုးသား
လွတ်လပ်ရေး တိုက်ပွဲခေတ်ကို အသားပေး ဖော်ပြထားသည်။

ကိုအောင်ဇင်သည် ကိုယ်ကျိုးမရှာသော မျိုးချစ်၊ မမြဲနွယ်သည်
ကိုယ်ကျိုးမရှာသော နိုင်ငံရေးစိတ် ထက်သန်သော ပြောက်ကျား ရဲမေ၊ ကိုယ်ကျိုးရှာ
နိုင်ငံရေးခေတ် စားဖားခေတ်၏ သမီးပျို ရှုပါ။

မမြဲနွယ်ဘဝနှင့် စရိုက်၊ ရှုပါ၏ ဘဝနှင့် စရိုက်များကို သရုပ်ဖော်ရာ၌
ပေါ်လွင်သည်။ စားဖားခေတ်၏ သမီးပျို ရှုပါမှာ နောက်ဆုံးပေါ် မာဒေါ ဖင်မလီယာ
ကားကလေးနှင့် ပျံဝဲ နေပုံမှာ ထိမိသည်။ ရှုပါက သူ့သားနှင့် မမြဲနွယ်
သမီးဖြစ်ရကောင်းလားဟု ဆိုစဉ် သူ့သမီးကို ပါးရိုက်လိုက်ပုံမှာလည်း မိခင်
မမြဲနွယ်၏ ကရုဏာဒေါသ ပေါ်လှပေသည်။

ကိုအောင်ဇင်ကို ထူးခြားသော စွမ်းရည်သတ္တိရှိသူ
နိုင်ငံရေးခေါင်းဆောင် တစ်ယောက်အဖြစ် ဖော်ပြထားသော်လည်း ကိုအောင်ဇင်မှာ
ပါတီနိုင်ငံရေး ဆန့်ကျင်သူ၊ လက်နက်ကိုင်တော်လှန်ရေးဝါဒ ဆန့်ကျင်သူ၊
တသီးပုဂ္ဂလ တစ်ကိုယ်တော် နိုင်ငံရေးသမား ဖြစ်နေလေသည်။

နိုင်ငံရေးပါတီတစ်ရပ်သည် လူတန်းစား တစ်ရပ်ရပ်ကို
ကိုယ်စားပြုသည်။ ဓနရှင် လူတန်းစားသို့မဟုတ် ဆင်းရဲသား လူတန်းစား။

လက်နက်ကိုင် တော်လှန်ရေးဆိုသည်မှာလည်း တိုက်ပွဲပုံသဏ္ဌာန် ဖြစ်သည်။
တိုက်ပွဲပုံသဏ္ဌာန်ကို ဖိနှိပ်၍ လက်နက်ဖြင့် ခုခံကြခြင်းဖြစ်သည်။ ဖက်ဆစ်ဂျပန်ကို
လက်နက်ဖြင့် ခုခံတော်လှန်ရသည် မဟုတ်လော။

ကိုအောင်ဇင်မှာ ကွန်မြူနစ်လည်း ဆန့်ကျင်၊
ဆိုရှယ်လစ်လည်းဆန့်ကျင်သော၊ တစ်ကိုယ်တော်သမားသက်သက် ဖြစ်နေသည်။
တစ်နည်းဆိုသော် အားလုံးကို ပစ်ပယ်သူ ပုဂ္ဂလိကသမား။

ဝတ္ထုတစ်နေရာ၌ ရှိတ်စပီးယား၏
ဂျူလီယက်ဆီဇာပြဇာတ်ကိုကိုးကား၍ လူထုက ဆွဲဆောင်ရာ ပါလွယ်တာပဲဟူသော
သဘောဖြင့်လူထုအား အထင်သေးသော အတွေးအခေါ် တစ်ရပ်ကို
ဖော်ပြထုတ်ထားသည်။ ခင်ဆွေဦးသည် လူအုပ်သဘောတရားနှင့်
လူထုသဘောတရားကိုကွဲဟန် မတူပေ။ လူအုပ်သည် ယာယီစိတ် အခြေအနေရှိ၍
လူထုသည်ကား လူ့ရာဇဝင်ကို ပြောင်းသော၊ ဘဝ ခံစားမှုအရ တကယ်သိသော၊
ခိုင်မာသော သတ္တိထူး ရှိသည်။ တော်လှန်ရေး၌ လူထုပါမှ အောင်မြင်ပေသည်
မဟုတ်လော။ ခေါင်းဆောင်သည် လူထု၏ ဆန္ဒအရသာ လုပ်ဆောင်ခြင်း ဖြစ်သည်
မဟုန်ပေလော။

ခင်ဆွေဦးသည် သရုပ်ဖော်စာပေ အင်အားစုဘက်သို့ ယိမ်းပေရာ
ယနေ့နိုင်ငံရေး လှုပ်ရှားမှုများကို ယခုထက် ယထာဘူတကျကျကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့်
လေးလေးနက်နက် ကိုင်တွယ်ကာ ဖွဲ့နွဲ့လျှင် ပြည်သူတို့၏ ချစ်သော ဝတ္ထုရေးဆရာ
ဖြစ်လာပေလိမ့်မည်။

(၃)

စာရေးဆရာများသည် ခေတ်ကို ကမ္မည်းထိုးသူများ ဖြစ်ကြသည်။
အဖြူပေါ် အမဲအကွရာတင်ပြီးလျှင် တော်တော်နှင့် ဖျက်၍ မရတတ်ပေ။

ခေတ်၏ ရေလှိုင်းကို စီးမည်လော။ အလိုက်သင့် ခိုကာ ပင်လယ်ထဲအထိ
လိုက်မည်လော။ သို့မဟုတ် ကြွကြွခံ၍ ရည်ရွယ်ချက်ကမ်းရောက်အောင်
ကူးခတ်မည်လော။

တော်လှန်ရေးခေတ်များသည် တော်လှန်ရေးစာပေများကို ရွေးချယ်မြဲ
ဖြစ်သည်။

|မိုးဝေမဂ္ဂဇင်း၊ ဩဂုတ်၊ ၁၉၆၈|

*

တော်လှန်ရေးနှင့် သရုပ်ဖော်စာပေ အခန်းပြဿနာ

(၁)

စာပေသည် နိုင်ငံရေး၏ လက်အောက်ခံ ဖြစ်သည်။

နိုင်ငံရေးသည်စာပေ၌ ထင်ဟပ်သည်။ ယင်း သဘာဝ တရားကို ယနေ့ စာပေသမိုင်းဆရာများက လက်ခံကြပြီး။ အထူးသဖြင့် ပြည်သူ့ဘက်က နေသောစာပေသဘောတရားရေး ဆရာများက ပြည်သူတို့၏ အရေးတော်ပုံများကို ဖွဲ့နွဲ့ရမည်ဟု အခိုင်အမာ ဆိုနေကြပြီ။ တစ်ဖက်က စာပေတွင်နိုင်ငံရေး မပါရ၊ စာပေသက်သက်။ အနုပညာသည် အနုပညာ ဖြစ်ရမည်စသော တိမ်ကောနေသော ဓနရှင် ကြွေးကြော်သံများကို လူသား ဝါဒဟူသော စကားဖြင့် လှည့်ပတ်ရစ်ခွေလာသော်ငြားလည်း စာပေသည်ပြည်သူ့ အရေးတော်ပုံများကို ဖွဲ့နွဲ့ရမည်ဟူသော သဘောတရားကား အဟုန်တန့်သွားသည် မရှိဘဲ ဆက်လက်၍ တိုးတက်စီးမြစ်လျက်။

တစ်နည်းဆိုရသော် သရုပ်ဖော် စာပေဝါဒသည် အမြစ်တွယ်လျက် ရှိနေပြီ။

အမြစ်တွယ်လာပြီဖြစ်သော ယင်းသရုပ်ဖော် စာပေဝါဒသည် အမြစ်တွယ်လျက် ရှိနေပြီ။

အမြစ်တွယ်လာပြီဖြစ်သော ယင်းသရုပ်ဖော်စာပေဝါဒကို ခိုင်မာအောင်၊ ကြည်လင်အောင်၊ သွေဖည်အောင်၊ မဝိုးတဝါးအောင်၊ မမှုန်မွှားအောင် လုပ်ရေးသည်လည်း တပါတည်း ပါလာသည်။

သရုပ်ဖော်စာပေဝါဒ မှေးမှိန်နေသေးလျှင် ထွန်းလင်းလာအောင် လုပ်ကြရမည်။ ထွန်းလင်းလာပြန်လျှင် ကြည်လင်လာအောင် လုပ်ကြရမည်။ အမြစ်တွယ်လာပြီဖြစ်လျှင် ခိုင်မာလာအောင် လုပ်ကြရမည်။ တိုးတက်လာလျှင်လည်း လမ်းဖြောင့်အောင် သတိပေးကြရမည်။ မတိမ်းအောင် ထိန်းသိမ်းပေးကြရမည်။ ယင်းသို့လျှင် တော်လှန်ရေးသည် မဆုံးသကဲ့သို့ ယင်းတော်လှန်ရေးကို ထင်ဟပ်သော စာပေ လှုပ်ရှားမှုသည်လည်း မဆုံး၊ မဆုံး၊ မဆုံး။

(၂)

ဘဝမှ ထွက်ပြေးသော၊ နေချင့်စဖွယ် သာယာတောက်လွင်သည့် ဘဝကိုသာ မှိန်းချင်သော၊ မြီးကောင်ပေါက် အချစ်အသားပေးသော စိတ်ကူးယဉ် စာပေဝါဒကို ဖက်ပြိုင်လျက် ဘဝကို ရင်ဆိုင်သော၊ တကယ့် ဖြစ်ရပ်ကို ဖော်ပြသော၊ တိုက်ပွဲကို နောက်မဆုတ်သော၊ ပြည်သူ့အရေးတော်ပုံများကို ဂုဏ်ပြုသော၊ လူတန်းစား အလွှာများအောက်ရှိ အချစ်ကိုသာခြယ်ရေးသော သရုပ်ဖော် စာပေဝါဒသည် ပေါ်ထွန်းလာရပေမည်။

သရုပ်ဖော်စာပေဝါဒသည် သက်တမ်းနုသေးသော်လည်း တိုးတက်သော၊ ပျိုမျစ်သော၊ အလားအလာရှိသော အင်အားစု ဖြစ်သည်။ အဘယ့်ကြောင့် ဆိုသော် စာပေအင်အားသစ် ဖြစ်သောကြောင့်ပင်။

ယင်း သရုပ်ဖော် စာပေအင်အားစု၌ တစ်လတည်း နှစ်ပုဒ်ထွက်လာသော မောင်နေဝင်း၏ ‘ရေရိုင်း မြေရိုင်း’ ဝတ္ထုနှင့် ဆင်ဖြူကျွန်း အောင်သိန်း၏ ‘လယ်သမားသူပုန်’ ဝတ္ထု ပထမပိုင်းတို့သည် ပါဝင်ကြသည်။

ထို့ကြောင့် ယင်းဝတ္ထုများကို ကြိုဆိုရမည်။ သို့သော်။

ရေရိုင်း မြေရိုင်းသည် အမျိုးသား လွတ်လပ်ရေးတိုက်ပွဲ၏ ဖက်ဆစ်
တော်လှန်ရေး ကဏ္ဍနှင့်စ၍ ဒီမိုကရေစီတိုက်ပွဲ၊ ငြိမ်းချမ်းရေးတိုက်ပွဲ (ပြည်တွင်းစစ်)
အစပိုင်းတွင် နိဂုံးချုပ်ထားလေသည်။ တစ်နည်းဆိုသော် အရင်းရှင် ဒီမိုကရေစီ
တော်လှန်ရေးကဏ္ဍနှင့် ပြည်သူ့ဒီမိုကရေစီတော်လှန်ရေး ကဏ္ဍ
တစ်ပိုင်းတစ်စိတ်ဖြစ်သော ဒီမိုကရေစီ တော်လှန်ရေးကို ဖွဲ့နွဲ့ထားသည်။ ယင်းသို့
ဖွဲ့နွဲ့ရာ၌ ဝင်းကြည်တည်းဟူသောကျောင်းသား လူငယ်ကလေးတစ်ဦး၏
တော်လှန်ရေးကာလ ဖြတ်သန်းကြုံတွေ့ရပုံကို ဗဟိုပြုထားသည်။

ဝတ္ထု၏ နောက်ခံ ဒေသမှာ မအူပင်ခရိုင် မြစ်ဝကျွန်းပေါ်ဖြစ်ရာ
ယင်းဒေသန္တရ ထူးခြားချက်ဖြစ်သော ကရင် ဗမာ လူမျိုးရေးဆက်ဆံရေး
ပြဿနာများ ပါလာသည်။ တစ်နည်းဆိုရသော် အမျိုးသားပြဿနာ ဖြစ်သည်။
ယနေ့ခေတ်၌ အမျိုးသား လွတ်မြောက်ရေးခေတ်ဟုပင် ဆိုနိုင်သည်။ အမျိုးသား
လွတ်မြောက်ရေး တိုက်ပွဲသည် လူတန်းစား တိုက်ပွဲနှင့်လည်း ခွဲ၍ မရ။ ထို့ကြောင့်
အရေးကြီးသည်။ အလွန် အရေးကြီးသည်။

မောင်နေဝင်းသည် ယင်း ကရင်ဗမာ လူမျိုးရေး အနေအထားကို
ဖော်ပြရာ၌ ဗမာဘက်က နေနေသည်။ အထူးသဖြင့် ဗမာစာရေးဆရာက ရေးသဖြင့်
သတိထားရပေမည်။ ကရင် ဗမာ ညီညွတ်ရေးမှာ အင်္ဂလိပ် နယ်ချဲ့သမားနှင့် နီးစပ်၍
ဗမာများအပေါ်၌ အထင်အမြင်လွဲခဲ့ရသည်။ ဗမာကလည်း ‘သခင်မျိုးဟေ့ တို့ဗမာ’
လုပ်ခဲ့သဖြင့် (၀၁) အမျိုးသားစိတ် လွန်ကဲမှုကြောင့် မလိုလားအပ်သော လူမျိုးရေး
အဓိကရုဏ်းကြီး ဖြစ်ခဲ့ရသည်။ ဘီအိုင်အေက တစ်ကြိမ်၊ နောက် လွတ်လပ်ရေးရပြီး
တစ်ကြိမ်။ ကရင် အလုပ်သမား လယ်သမား ဆင်းရဲသား လူတန်းစား
နိုးကြားလာသောအခါ ကရင်ဗမာ ညီညွတ်ရေးသည် ဖြိုခွဲ၍ မရတော့။ ပစ္စည်းမဲ့
လူမျိုးစုံ သွေးစည်းရေးသည် တော်လှန်ရေးစွမ်းအားကို

အဟုန်မြင့်တင်ပေးတော့သည်။ လူမျိုးများ၏ ကိုယ်ပိုင် ပြဌာန်းခွင့်သည်
မဏ္ဍိုင်အခြေ ဖြစ်လာရပေသည်။ မောင်နေဝင်းသည် ယင်း ကရင်အမျိုးသား
လှုပ်ရှားမှုကို တင်ပြရာ၌ ဖွံ့ဖြိုး တိုးတက်လာပုံအစဉ်ကို မဖော်ပြနိုင်။ သို့ကြောင့်
နက်ရှိုင်းသင့်သလောက် မနက်ရှိုင်း။

လွတ်လပ်ရေး ရစ ပြည်တွင်းစစ်၏ ရက်စက်ကြမ်းကြုတ်ခြင်းအဖြစ်
မြစ်ဝကျွန်းပေါ် ဒေသကို မီးဝန်းစုပြရာ၌ ပေါ်ပါ၏ စစ်ပွဲများဖြင့် ပြည့်လျှမ်းပါ၏ ။
သို့သော် တစ်ဖက်သတ် ဖြစ်နေသည်။ ကြည့်လော့။ ဝါးကိုင်းသဘောအဖြစ်အပျက်
သရုပ်ဖော်ကောင်းသည်။ သို့သော်ကရင်ဘက်က ရက်စက်ပုံကိုသာ မြင်စေသည်။
လက်မတင်နှင့် ကာနယ်တင်ဖေကို ကရင်အမျိုးသား ကာကွယ်ရေး တပ်များက
ဖမ်းသွားသည်ကိုပြပြီး မန်းဘဇံပါဝင်သော အင်အားစုက ပြန်လွှတ်သည်ကိုကား
အထင်အရှား မပြတော့။ ရာဇဝင် ပုဂ္ဂိုလ်များ ဖော်ပြလျှင် အဖြစ်အပျက်သည်လည်း
ရာဇဝင်ဆန်ရပေမည် မဟုတ်တုံလော။ စာရေးဆရာသည် ပြည်သူတို့၏ ရာဇဝင်ကို
ရေးသူလော၊ ဖုံးကွယ်သူလော။

ဖက်ဆစ်တော်လှန်ရေး စည်းရုံးပုံများ ပေါ်နေသည်။ လှေတစ်စင်းနှင့်
လျှောက် လူတွေ တွေ့ရုံမျှလိုလို ဖြစ်နေသည်။ မတ်ဝါဒ သဘောတရားဖြင့်
စည်းရုံးပုံများ မပါပေ။ လေးနက်မှု လျော့နေသေးသည်။ ဝင်းကြည်၏ ဖခင်မှာ
ဖက်ဆစ်တော်လှန်ရေး၌ သားဖြစ်သူအား အားပေးပြီး၊ နောက်ပိုင်း စိတ်ပျက်ပြီး
သားအား ဖြတ်လိုက်သည်မှာ မဆီလျော်တော့။ နော်အေးမူမှာ အရောင်လှသော
ဇာတ်ကောင်တစ်ယောက် ဖြစ်သည်။ သို့သော် နောက်ပိုင်း ပျောက်သွား၍
လွမ်းစရာဖြစ်နေသည်။ အရောင်အဆင်း မရှိသော အနွဲ့မှာ ဝင်းကြည်နှင့် ပေါင်းရန်
အဝေးမှ ခေါ်ယူလိုက်ရသည်။ ခေတ်ဆန်သူ၊ ဓနရှင် စနစ်၏ သားကောင်
စင်သီယာကား အရောင် အဝင်းပဆုံးပင်။

ဝင်းကြည်၏ ရဲဘော် စောကျော်သန်း ကျသွားခန်း၊ ဖုန်းမြင့်အား
ဝယ်မပေးဖြစ်ခဲ့သော ပန်းသီးကို စင်သီယာက ယူလာ၍ မစားရက်ပုံ ခန်းတို့မှာ

စိတ်ထိခိုက်စရာ၊ ကြေကွဲစရာပင်။

ဝင်းကြည်သည် ပြင်းထန်သော နိုင်ငံရေး တိုက်ပွဲများကို ဖြတ်သန်းလာသူ ဖြစ်သည်။ လက်နက်ကိုင်ခဲ့ရသည်။ သတင်းစာ စစ်များနာ၌ ကလောင်ကိုင်စ ထောင်ကျသွားသည်။ ထောင်တွင်း တိုက်ပွဲ၌ ဒဏ်ရာရသည်။ တော်လှန်ရေးသမား ဖြစ်ရန်အတွက် အတော်နက်ရှိုင်းသော အတွေ့အကြုံ ဖြစ်သည်။ ယင်းတို့ကို ဖော်ရာ၌ ပေါ်လွင်လှပသည်။ သို့သော် ဝင်းကြည်သည် ထောင်မှ လွတ်သော် ‘အနွဲ့ကို ဖက်လိုက်သည်’ နှင့် ဆုံးထားရာ၊ ဝင်းကြည်သည် အရှုံးသမားအဖြစ် နိဂုံးချုပ်ရလေတော့သည်။ မောင်နေဝင်းရယ်။

ဇာတ်လိုက်သဘောတရား ပြဿနာ ဖြစ်သည်။ သရုပ်ဖော်စာပေသစ်၌ ဇာတ်လိုက်သည် အပြုသမား ဖြစ်ရမည်။ တက်ကြွသူ၊ ခုခံသူ၊ အရှုံးမပေးသူ၊ ခါးမညွတ်သူ။ ‘ဆိုရှယ်လစ် သရုပ်ဖော် စာပေ၌ ကား တော်လှန်ရေးသမား၊ သူပုန်။

ဇာတ်လိုက်သည် တိုးတက် ရင့်သန်လာသူ၊ ပြည်သူအတွက် ‘စံ’ ထားထိုက်သူ။ စာပေသည် တော်လှန်ရေး၏ ယဉ်ကျေးမှုလက်နက်။

ယင်း စံကိုနှင့် အကဲဖြတ်လျှင်ကား ရေရိုင်းမြေရိုင်း၏ ဇာတ်လိုက် ဝင်းကြည်သည် ဓနရှင် ပေါက်စ၊ နောက်ဆုတ်သူ။ စာရေးဆရာက တကယ့်ဘဝ၊ အဖြစ်အပျက် (ဝါ) ဒိဋ္ဌဓမ္မကို သရုပ်ဖော်ထားတာပဲ။ လူထဲက လူပဲဟု စောဒက တက်ပါက တကယ်ရှိသော ဘဝသရုပ်ဖော်ဖြစ်ကောင်း ဖြစ်ပါမည်။ သို့သော် အရှုံးသမားကို ဂုဏ်ပြုအပ်ပါသလော။ တကယ့် အဖြစ်အပျက်သည် စာပေ၏ ကုန်ကြမ်းမျှသာ ဖြစ်သည်။ အနုပညာရှင်သည် မိမိ၏ အဘိဓမ္မာဖြင့် ဇာတ်ကောင်ကို ဖန်တီးခြင်းမဟုတ်ပေလော။ သို့မဟုတ်ပါက ဒိဋ္ဌဓမ္မသမားသက်သက်၊ ရည်ရွယ်ချက်မဲ့ အတ္တသမား တစ်ယောက်ကို အားပေးရာ ရောက်တတ်ပေသည်။

ဘာကြောင့် ဝင်းကြည်သည် အရှုံးပေးသမား၊ နောက်ဆုတ်သမား ဖြစ်ရသနည်း။ ဝင်းကြည်သည် တော်လှန်ရေး ပါတီဝင်တစ်ယောက်မဟုတ်ပေ။

တော်လှန်ရေး အဘိဓမ္မာ အားဆေးဖြင့် မိမိ၏ ဓနရှင်ပေါက်စ တွေဝေမှုများကို မကုသနိုင်ခဲ့ပေ။ ပြည်သူ့ရဲဘော်ဘက်ကလိုလို။ အလံနီအားကျသလိုလို၊ ကွန်မြူနစ်ဘက် ကြင်နာသလိုလိုနှင့် နောက်ဆုံး တစ်ကိုယ်တော် အလုပ်မဲ့ ဖြစ်သွားသည်။ အယ်ဒီတာဘဝ ရောက်သွား၍ ပြည်သူ့တိုက်ပွဲထဲ ပါမည်ဟု မျှော်လင့်ရသော်လည်း ဝတဏ္ဌအဆုံးတွင် စိတ်ဓာတ်ကျပြီး မိန်းမရသွားသည့် သဘောဘက် ရောက်နေ၍ ဝတ္ထု၏ အခြားသော သရုပ်ဖော် အင်အား ကောင်းလာသလောက် အဖျားရှူးသွားရတော့သည်။ တစ်နည်းဆိုသော် သဘာဝ ကျသည်ဟု ဆိုရပေမည်။

အကယ်၍ သာ မောင်နေဝင်းသည် သူ၏ စိုးပိုင်သမျှသော သရုပ်ဖော် စာပေ အနုပညာအင်အားစုကို အဘိဓမ္မာ သွေးသစ်လောင်း၍ တော်လှန်ရေးသမား လူငယ်တစ်ယောက်ကို ဗဟိုပြု၍ ရေးမည် ဆိုပါကဆိုရှယ်လစ် သရုပ်ဖော် စာပေ ကြယ်နီတစ်ပွင့်အဖြစ် တောက်ပနိုင်ကောင်းပေလိမ့်မည်။

(၄)

ဆင်ဖြူကျွန်း အောင်သိန်း၏ လယ်သမား သူပုန်ဝတ္ထုမှာ အမျိုးသား လွတ်မြောက်ရေး တိုက်ပွဲကို သရုပ်ဖော်ထားသော စာပေအင်အားစုတစ်ရပ် ဖြစ်သည်။ နယ်ချဲ့ဆန့်ကျင်ရေး လှုပ်ရှားမှုကြီးကို အပိုင်းပိုင်းခွဲကာ ဖော်လို၍ ပထမပိုင်းဖြင့် အစပျိုးလိုက်ဟန် တူသည်။

ယင်း အမျိုးသား လွတ်မြောက်ရေး တိုက်ပွဲသည် ပဲခူးရိုးမတောင်ခြေ တောကျေးလက်မှ စတင်လျက် ဧရာဝတီမြစ်ရိုးအတိုင်းဆန်တက်၍ ချင်းတွင်းမြစ်ကြား ရခိုင်ရိုးမ၏ အရှေ့ခြမ်း လွင်ပြင်ထက်သို့ ရောက်သွားသော ဇာတ်လမ်းနှင့် တည်ထားသည်။ စင်စစ် ယင်းသူပုန်မိသားစုမှာလည်း အင်္ဂလိပ်မြန်မာ တတိယစစ်ပွဲအပြီး ဆယ်နှစ်တိုင် လက်နက်အင်အားကောင်းသော

အင်္ဂလိပ်နယ်ချဲ့သမားများအား ခုခံတိုက်ခိုက်ခဲ့သော မျိုးရိုးအနွယ် ဖြစ်နေသည်။
ယင်းသို့ နယ်ချဲ့ဆန့်ကျင်ရေးအစဉ်အလာ တည်ဆောက်ထားပုံမှာ
ခုံညားထယ်ဝါခြင်း ရှိပါပေသည်။

ဆင်ဖြူကျွန်း အောင်သိန်းသည် အလွန် ကြီးကျယ်သော မြန်မာတို့၏
အမျိုးသား လွတ်မြောက်ရေး တိုက်ပွဲမဟာကို သရုပ်ဖော်ရန်
အစပျိုးလိုက်သည့်အတွက်ပေလော့ မသိ၊ အရေးအသားမှာ ယခင်ဝတ္ထုများထက်
တည်ငြိမ်ညက်ညောပြီး လူစရိုက်များ ပီသအောင် ဖော်နိုင်ခြင်း ရှိလာသည်။
တောကျေးလက်၊ အထူးသဖြင့် အညာသဘာဝ ကိုပေါ်လွင်အောင် ဖွဲ့နွဲ့သူ ဖြစ်သည်။
ပထမပိုင်းအနေဖြင့်ပင်လျှင် ဇာတ်ကောင်များမှာ လူ့သဘာဝ ပီသည်။
တောမာန်တောဟန်ပါသည်။ သို့သော်ယာအလုပ်ဖြစ်သော ကုန်ထုတ်လုပ်ငန်း၌
မှုန်နေသည်။

သူပုန် အိမ်ထောင်စုများ ရိုးမတောင်ခြေ ဇီးကုန်းဘက်မှ ပုလိပ်နှိပ်စက်၍
မြစ်ဝကျွန်းပေါ် မြန်အောင်ဘက်သို့ ပြေးလာရပုံ၊ မြန်အောင်ဘက်တွင်လည်း
နောက်ဆုံး နေမရ၍ ပခုက္ကူသို့ တက်လာခဲ့ပုံ၊ ပခုက္ကူတွင် ဆွေမျိုးနှင့် ပတ်သက်ကာ
အခြေချရပုံ စသည်များကို ဖွဲ့နွဲ့ထားသည်မှာ သရုပ်ပေါ်သည်။

သို့သော် ၁၈၈၈ လောက်က ရိုးမတောင်ခြေ ဇီးကုန်း၌ လယ်သမားများ
ဓားဆွဲ၍ တိုက်ကြသော တော်လှန်ရေးစစ်ပွဲများကို ဖော်ရာ၌ လယ်သမား
သူပုန်များဘက်က ကြောက်ရွံ့နေပုံများ ဖွဲ့ထားသည်မှာ တော်လှန်ရေး၏
သူရသတ္တိကို ထိခိုက်မနေပေဘူးလောဟု ခံစားမိသည်။

အမှန်အားဖြင့် သေနတ်ကို ဓားဖြင့် ယှဉ်ပြိုင်သော သူရသတ္တိကား
ချီးကျူးဖွယ်ရာပင်၊ ထွက်ပြေးပုံများ အတော်ပြထားသည်မှာ တော်လှန်ရေးအား
သေးသိမ်အောင် လုပ်ရာ ရောက်မနေပေလော့။ ပထမပိုင်းမျှသာဖြစ်၍
စာရေးဆရာ၏ မပြီးဆုံးသေးသော စေတနာကိုဝေဖန်ရန်
စောနေသေးသည်ကိုလည်း ဝန်ခံရပေမည်။

သရုပ်ဖော် စာပေသမားများသည် ယုတ္တိကို ရှာခြင်း၊

ဒိဋ္ဌဓမ္မသဘောဘက်ကို လိုက်ခြင်းတို့ကြောင့် တော်လှန်ရေး ရည်ရွယ်ချက်ကို
မထိပါးရအောင် သတိထားသင့်သည်။ စစ်ပွဲတစ်ပွဲ၌ အနိုင်အရှုံး ရှိနိုင်သည်။ သို့သော်
လက်နက်ချင်း မမျှ၍ ကြောက်စိတ်ဝင်ကာ ထွက်ပြေးသောမြင်ကွင်းကို
အတော်များများ ဖော်ပြခြင်းဖြင့် ဒိဋ္ဌဓမ္မ သဘောဘက် အလေးပေးလွန်းခြင်း
သက်ရောက်ကာ ‘စာပေသည် တော်လှန်ရေး၏ လက်နက် ဖြစ်သည်’ ဟူသော
ဦးတည်ချက်၌ အားပျော့သွားမည်ကို စိုးရိမ်မိသည်။

မင်းလောင်း မောင်သန့် ဖြစ်လာပုံ၌ ပထမပိုင်း ဆုံးနေသည်။

လယ်သမားများ ငတ်ပြတ်နေပုံ၊ မကျေမနပ်ပုံများမှာ ပေါ်သည်။
သို့သော်မောင်သန့်မှာ ရယ်စရာ ဖြစ်နေသည်မှာ အုပ်စိုးသူ အင်္ဂလိပ် အစိုးရရေးသော
ရာဇဝင်ပျက်ဆန်နေသည်ဟု ထင်မြင်မိသည်။

တော်လှန်ရေးကို သရုပ်ဖော်ရာ၌ ပြည်သူ့ရာဇဝင်အဖြစ်ဖြင့် ဖွဲ့နွဲ့ရမည်
မဟုတ်ပေလော။

[မိုးဝေမဂ္ဂဇင်း၊ စက်တင်ဘာ၊ ၁၉၆၈]

*

အမျိုးသားလွတ်မြောက်ရေးနှင့် စာပေဝေဖန်ရေး

(က)

ယခုအခါ ‘ဝေဖန်ရေး’ ဟူသော စကားလုံးမှာ နိုင်ငံရေးလောက၊ စာပေလောကတို့တွင် ဆန်းသစ်သော စကားလုံး မဟုတ်တော့ပြီ။ ကြားရဖန်၊ မြင်ရဖန်များနေသော စကားလုံး။ ဝေဖန်ရေးဆိုတာ ဘာလဲဟု မေးလျှင်၊ မေးသူ၏ ခေတ်တွင် ကြားရ၊ ဖတ်ရသော ဝေဖန်ရေးများကို အကဲခတ်ကာ ဝေဖန်ရေးဆိုတာ ဒါပဲဟု နားလည်သိရှိပေလိမ့်မည်။ ဤကား သဘာဝ ကျသည်ဟု ဆိုရမည်သာ။ ဝေဖန်ရေးဟူသော စကားလုံး၏ အဓိပ္ပာယ်ကို ဝေဖန်ရေးလုပ်ရပ်များကပင် ဖော်ပြနေတတ်ကြသောကြောင့် ဖြစ်ပေသည်။ ဝေဖန်ရေးဟူသော စကားလုံးသည် ယနေ့ခေတ်တွင် ရိုးနေသော စကားလုံး ဖြစ်နေပေပြီ။

သို့သော် စစ်မဖြစ်မီ ခေတ် ၁၉၃၈ ပတ်ဝန်းကျင်လောက်ကတော့ ဝေဖန်ရေးဟူသော စကားလုံးသည်ပင်လျှင် ဆန်းသစ်လျက် ရှိနေခဲ့ပေသည်။ ထိုကာလလောက်က ကျွန်တော် ‘စာပေဝေဖန်စာ’ များ ရေးသည် ဆိုသည်မှာပင်လျှင် စာပေလေ့လာစ၊ ဖတ်စ၊ ကြိုက်စမို့ စိတ်လှုပ်ရှားကာ မိမိ၏ ရသစာပေ ခံစားမှုကို ဖော်ပြသည့် သဘောပင်ဖြစ်မည်။ ထိုအခါက မြန်မာစာပေလောကတွင် စာပေဝေဖန်ရေး ဆိုသည်ကပင် ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် မြင်ရ ကြားရသည် မဟုတ်သေး။ မိမိကျောင်းပတ်ဝန်းကျင်ရှိ စာပေမွေ့သူများနှင့် ဆုံမိကြလျှင် ကိုယ်ဖတ်ထားသော ဝတ္ထု၊ ကဗျာများအကြောင်း ပြောဖြစ်ကြသည်။ ရင်းနှီးသူအချင်းချင်း ဆိုလျှင် ပို၍ ပွင့်ပွင့်လင်းလင်း ပြောဆိုဖြစ်ကြသည်ကို

အမှတ်ရသေးသည်။ အထူးသဖြင့် အင်္ဂလိပ်ဝတ္ထု၊ ကဗျာများနှင့် ပတ်သက်၍
ငြင်းကြခုံကြသည်။ အင်္ဂလိပ်ဘာသာဖြင့် ရေးသားထားသော စာပေဝေဖန်ရေး
စာများလည်း ဖတ်ဖြစ်လာသည်။ သူတို့ မဂ္ဂဇင်း၊ ဂျာနယ်များတွင်
စာပေဝေဖန်ရေးကို သီးသန့်ကဏ္ဍဖွင့်ကာ အရေးထားဖော်ပြကြသည်ကို
တွေ့နေသည်။ နေ့စဉ် သတင်းစာများတွင်ပင် တနင်္ဂနွေနေ့ အထူးထုတ် စာပေကဏ္ဍ
ဖွင့်ပြကာ စာပေဝေဖန်ရေးကို အရေးပေးထည့်သွင်း ဖော်ပြသည်ကို တွေ့ရသည်။
ယင်း စာပေဝေဖန်ရေး စာများကို စိတ်ဝင်စားလာမိသည်။ ရန်ကုန်မှ
အင်္ဂလိပ်ဘာသာဖြင့် ထုတ်ဝေသောရန်ကုန်ဂေဇက် သတင်းစာတွင်ပင်
မြန်မာဝတ္ထုများကို ဝေဖန်သော ဆောင်းပါးများ ထည့်သွင်းသည်ကို ဖတ်ရသည်။
အင်္ဂလိပ်စာတတ် မြန်မာစာပေပညာရှင်များ ရေးသားကြသည်။
စာပေဝေဖန်ရေးစနစ်သည် အနောက်နိုင်ငံတွင် ထွန်းကားသော စနစ်ဖြစ်သည်။
အနောက်နိုင်ငံမှာ သိပ္ပံပညာထွန်းကားရာ ဒေသဖြစ်သည့်အတိုင်း စာပေကိုလည်း
သိပ္ပံဆန်စွာ ကိုင်တွယ်သော သဘောဟု ယူဆဖွယ်ရှိသည်။ ဂန္ထလောက မဂ္ဂဇင်းတွင်
စာပေဝေဖန်ရေး ဆောင်းပါးများပါသည်။

မနောက်နိုင်ငံမှာ ဝေဖန်ရေးစာများ ဖတ်ဖြစ်သော်လည်း
မိမိဝေဖန်ရေးသည် စာပေပညာရပ် တစ်ရပ်ဆိုသည်ကိုတော့ နားလည်လိုက်သည်။

(ခ)

အမျိုးသား လွတ်မြောက်ရေး သမိုင်းနောက်ခံကားချပ်ကို ဖော်ပြတိုင်း
ကျွန်တော်သည် ၁၃၀၀ ပြည့် အရေးတော်ပုံကို မှတ်တိုင် တစ်တိုင်အဖြစ်
ခြယ်ရေးခဲ့သည်ကို မှတ်မိကြပေလိမ့်မည်။ ၁၃၀၀ ပြည့်အရေးတော်ပုံ၏
ထူးခြားချက်အဖြစ် ယဉ်ကျေးမှုသစ်ကဏ္ဍ သို့မဟုတ်ယဉ်ကျေးမှု
တော်လှန်ရေးကဏ္ဍဟု ဖော်ပြခဲ့သည်။ ယင်းဝိသေသကိုဖော်ပြသည်မှာ

အကြောင်းရှိသည်။

၁၃၀၀ ပြည့် အရေးတော်ပုံဆိုသည်မှာ ၁၉၈၃-၃၉ ကာလက မြန်မာပြည်တစ်ဝန်းလုံး ရိုက်ခတ်ခဲ့သော အထွေထွေ သပိတ်ကြီးကို ခေါ်ခြင်း ဖြစ်သည်။ ၁၉၃၈-နှစ်လယ်လောက်ကတည်းက ရေနံမြေ အလုပ်သမားတို့ သပိတ်မှောက်လျက်ရှိသည်။ ကျောင်းသား သမဂ္ဂက အလုပ်သမားသပိတ်ကို အားပေးထောက်ခံသည်။ မကွေးတွင် ကျောင်းသားသမဂ္ဂ ခေါင်းဆောင်များကို ဖမ်းရာမှ စ၍ ကျောင်းသား သပိတ်ပြန့်ပွားလာသည်။ ရေနံမြေအလုပ်သမားတပ်ကြီး ရန်ကုန်သို့ ချီတက်လာသောအခါ ပဲခူးဘက်မှ လယ်သမားတပ်ကြီးကလည်း ချီတက်လာသည်။ အလုပ်သမား၊ လယ်သမား၊ ကျောင်းသား၊ ပညာရှင် လူငယ်များသည် စည်းလုံးလက်တွဲကာ ညီညွတ်မိကြသည်။ ဤကား ထူးခြားချက်ပင်။

ထိုအခါက ကျွန်တော်တို့သည် ကျောင်းသားဘဝ။ စာသင်ခန်းတွင် မနေနိုင်ကြ။ အလုပ်သမား၊ လယ်သမားတို့နှင့် လက်တွဲရသည်။ ကျွန်တော်သည် ရေနံမြေသို့ ရောက်ခဲ့ရသည်။ ရေနံချောင်း၊ ချောက်မှအပြန်ညောင်ဦးသို့ ဝင်ရာ တရားဟောရင်း ပုဂံ၏ အံ့ဖွယ်ရာ ဗုဒ္ဓယဉ်ကျေးမှု အလှအပများကို ခံစားသိရှိခဲ့ရသည်။ ကျောင်းသားဆိုသည်မှာ မိမိတို့၏ အမျိုးသားယဉ်ကျေးမှုကို သယ်ဆောင်ကာ ပြန့်ပွားစိုက်ပျိုးပေးသူ လူငယ်များ ဖြစ်ကြသည်။ အလုပ်သမား၊ လယ်သမားတို့နှင့် ပေါင်းစည်းညီညွတ်မိလျှင် နယ်ချဲ့စနစ်ကို ဖက်ပြိုင်ခြောက်ခြားစေနိုင်သော အင်အားသစ်ကြီးအဖြစ် ပေါ်ထွန်းလာမည်ဟူသော နိုင်ငံရေးအသိ ရရှိလာပေသည်။ ယင်းအင်အားဖြင့် နောင်အခါ လွတ်လပ်ရေးကို ရယူနိုင်ခဲ့သော အဆင့် တစ်ဆင့်ဖြစ်ခဲ့ပေသည်။ အလုပ်သမား၊ လယ်သမားနှင့် ကျောင်းသား၊ လူငယ်၊ ပညာရှင်တို့ ပေါင်းစည်းမိခြင်းမှ ယဉ်ကျေးမှုသစ် စိတ်ဓာတ်မွေးဖွားလာခဲ့ပေသည်။

စစ်ပြီးစတွင် ကျွန်တော်သည် စာပေဘက်ရောက်သွားသည်။

ကျောင်းသားသမဂ္ဂလုပ်ဖော် ကိုင်ဖက်များက သူတို့၏ ပါတီ၊ တပ်ပေါင်းစုများသို့ ခေါ်ကြသော်လည်း ငြင်းကာ တာရာမဂ္ဂဇင်း ထုတ်ဝေရန် စိုင်းပြင်းသည်။ ၁၉၄၆ ခု တာရာမဂ္ဂဇင်းထုတ်ဖြစ်သည်။

ထိုကာလကား၊ လွတ်လပ်ရေး တိုက်ပွဲ
အဟုန်မြင့်မားနေသောကာလပေတည်း။

၁၃၀၀ ပြည့် အရေးတော်ပုံခေတ်ကာလက စ၍
ညီညွတ်ရေးအင်အားအရှိန်ရလာကာ၊ ဖက်ဆစ်တော်လှန်ရေးတို့ကို ဖြတ်သန်းပြီး
အမျိုးသား လွတ်လပ်ရေးရလိုသော စိတ်ဓာတ်မှာ တစ်ပြည်လုံး
အားမာန်တက်ကြွလျက် ရှိနေသည်။ လွတ်လပ်ရေး လူထုလှုပ်ရှားမှုကြီးမှာ
လှိုင်းတံပိုးရိုက်ခတ်ဆူဝေလျက် ရှိသည်။ ယင်းကာလ၌ ကျွန်တော်သည်
တာရာမဂ္ဂဇင်းကို ထုတ်ဝေလိုက်ခြင်း ဖြစ်သည်။

စစ်အတွင်းခေတ်သည် အမှောင်ခေတ်ဟု ခံစားနေမိသည်။
ကျွန်တော်သည် စာတစ်ပုဒ်မျှ မရေးဖြစ်။ ရေးချင်စိတ်လည်း မရှိ။
ဗိုလ်အောင်ဆန်းက တိုက်တွန်း၍ ‘အရေးတော်ပုံရာဇဝင်’ ဟူသော သူတို့
ဂျပန်ပြည်သွားကြသော အကြောင်းကို မှတ်တမ်းပုံသဏ္ဌာန်ဖြင့် ရေးဖြစ်သည်။
ရဲဘော်သုံးကျိပ်ဝင်များနှင့် တွေ့ဆုံမေးမြန်းကာ ရေးရသည်။
တစ်ဝက်တစ်ပျက်မျှသာ ပြီးသေးသည်။ တော်လှန်ရေးကာလ နေရာ
အပြောင်းအရွှေ့တွင် သခင်ဘဟိန်းလက်ထဲ၌ စာမူပျောက်သွားသည်။

မှောင်ရိပ်မှ လွတ်လာသော ကာလတွင် စာပေပန်းပွင့်များ
ဖူးပွင့်စေချင်သည်။ အပွင့်သစ်၊ ရနံ့သစ်၊ မြေတောင်မြှောက်ရမည်။ ပေါင်းသင်ရမည်။
တာရာမဂ္ဂဇင်း အမှတ် (၁) တွင် လင်းအရုဏ်၊ ပြာမဲ့မဲ့ကောင်းကင်ရောင်၌
ကြယ်ပွင့်များ တောက်ပနေစဉ်၊ အပျိုမလေးက ပန်းပင်စိုက်ပျိုးနေပုံ၊
အပင်အဟောင်း အငုတ်ထဲမှ အဖူးအပွင့် လူးလွန့်ထွက်ပေါ်လာသော ပြန့်လည်
ဆန်းသစ်ရေးပုံ သရုပ်ဖော်ပန်းချီ မျက်နှာဖုံးကို ပန်းချီဆရာ ဦးဘကြည်အား

ရေးဆွဲစေသည်။ ကျွန်တော်က စာပေသစ် သဘောကို တင်စားခြယ်ရေးလိုက်ခြင်း ဖြစ်သည်။ မဂ္ဂဇင်းတွင်စာပေ ဝေဖန်ရေးများ ထည့်သွင်းရသည်။ မြေတောင်မြှောက်ခြင်း၊ ပေါင်းသင်ခြင်း၊ မြက်ရှင်းခြင်းတို့သည် ဝေဖန်ခြင်း လုပ်ငန်းမျိုးပင် ဖြစ်သည်မဟုတ်လား။

(၈)

တကယ်ကတော့ ကျွန်တော်သည် ဝေဖန်ရေးကို ထက်သန်လှသူ မဟုတ်ပါ။ သို့သော် လုပ်ငန်းသဘောအရတော့ စိစစ်ခြင်း၊ ဝေဖန်ခြင်းများ မလွဲမရှောင်သာ လုပ်ရသည်။ အဖွဲ့အစည်းများ၏ အစည်းအဝေးများတွင် ကြေညာချက်တစ်ခုကို မူတည်၍ ဖြစ်စေ၊ အဆိုတစ်ရပ်ကို မူတည်၍ ဖြစ်စေ၊ စဉ်းစားဆုံးဖြတ်ရသောအခါ စိစစ်ရသည်။ ဝေဖန်ရသည်။ မိမိတို့ အဖွဲ့အစည်းက ပြဋ္ဌာန်းထားသော ရည်ရွယ်ချက် သဘောတရားနှင့် ကိုက်ညီခြင်း ရှိ မရှိ ညှိနှိုင်းကြည့်ရန် စိစစ်ဝေဖန်ရခြင်း ဖြစ်သည်။ ရည်ရွယ်ချက်ရှိသော လုပ်ငန်းများတွင် ဝေဖန်ရေးသည် လိုအပ်သည်။ မောင်နှင်ရေး အင်အား တစ်ရပ်ဖြစ်သည်။ နိုင်ငံရေး လှုပ်ရှားမှု သို့မဟုတ် စာပေလှုပ်ရှားမှုတို့တွင် ဝေဖန်ရေးသည် လက်နက်ကိရိယာသဖွယ် ဖြစ်သည်ကို တွေ့ရပေသည်။ ကမ္ဘာငြိမ်းချမ်းရေးအဖွဲ့တွင် ဆောင်ရွက်စဉ်အခါက စိစစ်ဝေဖန်ကြရခြင်းမှာ ပြဋ္ဌာန်းထားပြီးဖြစ်သော မူတို့နှင့် မကိုက်ညီသော ဆုံးဖြတ်ချက်ကိစ္စများတွင် အငြင်းပွားကြရသောကြောင့် ဖြစ်သည်။ ရည်ရွယ်ချက် သဘောတရား မူဝါဒများ ပါလာသော လုပ်ငန်းများတွင် ဝေဖန်ရေးသည် ပါလာရတတ်သည်။ ချမှတ်ထားသော မူကိုဗဟိုပြု၍ ဝေဖန်စိစစ်ရသည်မှာ လုပ်ငန်း သဘော ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့်ပင်လျှင် ဦးတည်ချက် ခိုင်မာသော နိုင်ငံရေးပါတီတို့သည် ဝေဖန်ရေး၊ ကိုယ့်ကိုယ်ကိုယ်ကို ဝေဖန်ရေးဟူသော စနစ်ကို ကျင့်သုံးကြခြင်း ဖြစ်သည်။

စာပေဝေဖန်ရေးသည်လည်း ယင်းသို့ ဦးတည်ချက်ကို ညှိနှိုင်းစံထား၍ စိစစ်ကြသည်။

ဦးတည်ချက်မရှိသော စာပေဝေဖန်ရေး ရှိသလော။ ရှိသည်သာ။ ဝေဖန်ရေးသက်သက် ဝေဖန်ရေးအတွက် ဝေဖန်ရေးဟု ခေါ်ကြသည်။ တစ်အုပ်ချင်း မိမိကြိုက်ကို မူတည်၍ ဝေဖန်သော စာပေဝေဖန်ရေးမျိုးဖြစ်သည်။ မည်မည့်ဝေဖန်ရေးပင်ဖြစ်စေ၊ စာပေရေစီးကြောင်း တစ်ခုခုသို့မဟုတ် စာပေ လှုပ်ရှားမှု တစ်ဘက်ဘက်သို့ကား ရောက်သွားနိုင်သည်။ ၁၉၃၁ ပတ်ဝန်းကျင် ခေတ်စမ်းစာပေပေါ်စက စာပေဝေဖန်ရေးများ ရှိခဲ့သည်။ ခေတ်စမ်းစာပေမှာ တစ်စုံတစ်ခုသာ အတိုင်းအတာအထိ ရှေးဟောင်း ဂန္ထဝင်စာပေမှ လမ်းခွဲထွက်သည်ဖြစ်ရာ ရှေးဟောင်းစာပေ အယူအဆဘက်မှ ခေတ်စမ်းစာပေကို ဆန့်ကျင်ဝေဖန်ကြသည်။ ခေတ်စမ်းစာပေဘက်မှလည်း သိပ္ပံမောင်ဝ စသော သူတို့က ပြန်လည် ချေပကြသည်။ နှစ်ဘက်အားပြိုင်ကြခြင်း၊ ဝေဖန်ရေး လက်နက်ဖြင့် ဆင်နွှဲကြခြင်း ဖြစ်သည်။ အယူအဆဟောင်းနှင့် အယူအဆသစ်တို့ အားပြိုင်ကြရာတွင် ဝေဖန်ရေးလက်နက်ကို အသုံးပြုကြသည်။ အသစ်ကို လက်မခံချင်။ လူးလွန့်လာသော အသစ်သည် အားနည်းသည်၊ နှုသေးသည်ဟု အဟောင်းဘက်မှထင်တတ်ကြစမြဲ ဖြစ်သည်။ မည်သည့်အရာမဆို ငယ်ရာ နုရာမှ ကြီးရင့်ဖွံ့ဖြိုးလာရစမြဲ ဖြစ်သည်မှာ သဘာဝ ပင် ဖြစ်သည်။

ဝတ္ထု၊ ကဗျာ စသော ရသစာပေများကို ရေးဖွဲ့နေလျှင် ကျွန်မတော်လည်း ဝေဖန်စာ ရေးဖြစ်ချင်မှ ရေးဖြစ်မည်။ မဂ္ဂဇင်းအယ်ဒီတာ လုပ်လိုက်သောအခါ မရေး၍ မဖြစ်တော့။ ဝေဖန်စာရေးသူက မရှိသလောက် နည်းနေသည်။ ဝေဖန်ရေးဆရာဆိုသော စကားလုံးသည်ပင်လျှင် သိပ်ကြားဖူး နားဝ မရှိသေး။ သည်တော့ မဂ္ဂဇင်းတွင် စာပေကဏ္ဍများ စုံလင်အောင် အခြားကဏ္ဍများ အပြင် ဝေဖန်စာကဏ္ဍကိုပါ တာဝန်ယူရေးရသည်။ သို့ဖြင့် ဝေဖန်စာရေးဖြစ်လာသည်။ ထိုအခါက စာပေဝေဖန်စာသာ မဟုတ်။ ဂီတ၊ ပန်းချီ၊ ပြဇာတ်၊ ရုပ်ရှင် စသော

အခြားအနုပညာများကိုပါ ဝေဖန်စာများ ရေးဖြစ်ရတော့သည်။ အနုပညာဆိုသည်က ပညာတစ်ရပ်နှင့် တစ်ရပ် သဘောတရားချင်းက တူနေသည်။ ဆက်နွှယ်နေသည်။ ခံစားမှုကလည်း တူနေသောကြောင့် ဖြစ်မည်။

ကျွန်တော်တို့က ယဉ်ကျေးမှုသစ်၊ စာပေသစ် စသည်ဖြင့် မဂ္ဂဇင်း၏ ဦးတည်ချက်အဖြစ် ဖော်ပြလိုက်သောအခါ အယူအဆဟောင်းများကို ထောက်ပြရသည်။ ယင်းသည် လုပ်ငန်းသဘောဖြစ်လာရသည်။ အဖွဲ့အစည်းတစ်ခုတွင် မိမိ၏ မူဝါဒနှင့် ကိုက်ညီအောင် စိစစ်ဝေဖန်ရသည့်သဘောမျိုး ဖြစ်လာခြင်း ဖြစ်သည်။ မဂ္ဂဇင်းတွင် အယူအဆဟောင်းတို့ကိုသာ ဝေဖန်ရသည် မဟုတ်သေး။ မိမိတို့၏ အယူအဆ သဘောတရားများကိုလည်း တစ်ဘက်က တင်ပြသော လုပ်ငန်းပါ ပါလာသည်။

၁၉၄၇ လောက်က စ၍ ၊ စာအုပ် တစ်အုပ်ချင်း မိမိကြိုက်ရာကို ရွေးကာ စာပေဝေဖန်စာများ ရေးသည်။ ကျွန်တော် တစ်ယောက်တည်းလိုပင် ရေးခဲ့ရသည်။ ဝတ္ထု၊ ကဗျာများသာ အယ်ဒီတာ စားပွဲသို့ပို့ကြသည်က များသည်။ ဝေဖန်စာ မပို့ကြပေ။ ၁၉၄၈၊ ၄၉၊ ၅၀ တွင်ပိုရေးဖြစ်သည်။ ထိုနှစ်ကာလများကား စာပေသဘောတရားများ အနုပညာအယူအဆများ၊ အငြင်းပွားမှု ဂယက်ထနေသော ကာလဖြစ်သည်။ တိုင်းပြည်တွင်လည်း ဒီမိုကရေစီတော်လှန်ရေး လှုပ်ရှားမှု လှိုင်းထနေသောခေတ်ကာလများ ဖြစ်သည်။ ယင်း လှုပ်ရှားမှုများသည် အမျိုးသား လွတ်မြောက်ရေး လှုပ်ရှားမှု၏ အဆင့်များ ဖြစ်ကြသည်ဟု ဆိုရပေမည်။ ဆက်လက်၍ ကျွန်တော်၏ အဆင့်များ ဖြစ်ကြသည်ဟု ဆိုရပေမည်။ ဆက်လက်၍ ကျွန်တော်၏ စာပေဝေဖန်ရေး အတွေ့အကြုံကို လက်င်းထား၍ ဖော်ပြသွားပါမည်။

မကြာသေးမီက လန်ဒန်တက္ကသိုလ် အရှေ့တိုင်း လေ့လာရေးဌာနမှ မြန်မာစာပေ လေ့လာနေသော ကထိကတစ်ယောက်က ‘ရှင်ပြောနေတဲ့ စာပေသစ်ဟာ အောင်မြင်ပါသလား’ ဟု မေးလိုက်သည်။ လွန်ခဲ့သော ၃၅ နှစ်က စာပေသစ်ဟု ပြောခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်။ သူမသည် ရုရှားဘာသာ၊ ချက်ဘာသာများ

တတ်သူဖြစ်သည်။ ကျွန်တော်၏ စာပေရေးရာနှင့် ပတ်သက်သော ဆောင်းပါးများကို ဖတ်ဖူးထားသူ ဖြစ်သည်ဟုသိရသည်။

ကျွန်တော်သည် ခဏမျှ စဉ်းစားပြီးမှ ‘ကျွန်တော် ရည်မှန်းသလောက်တော့ အောင်မြင်မှု မရသေးဘူးလို့ ထင်ပါတယ်’ ဟု ဖြေလိုက်မိသည်။ ‘အောင်မြင်မှု ရှိပါတယ်’ ဟု ကျွန်တော်၏ ခံစားမှုကို ပြောပြလိုက်သည်။

တကယ်တော့လည်း ၃၅ နှစ် မျိုးဆက် ၂ ဆက်နီးပါး နှစ်ကာလများကို တခဏအတွင်း ပြန်လည် သုံးသပ်ရန် လွယ်မည် မထင်ပါ။ သို့သော် စာပေဝေဖန်ရေး အတွေ့အကြုံကို ဖော်ပြရင်း ခေတ်ပြိုင်စာပေစာတမ်းသဖွယ် ခံစားလာမည်ဟု ထင်မိပေသည်။

[ရှုမဝမဂ္ဂဇင်း၊ မေလ၊ ၁၉၈၁]

*